Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 2 февраль, 1978 шу. ● № 14 (5837). ● Мах 2 кеп.

ПЯТИЛЕТКА КХАЬ ШЕРА ПЛАН — 7 ОКТЯБРГА!

Керда установка хьалъеча

Вай республике Iилмеи техникеи лаьрххIа дегIадара цхьаькха цхьа масал да Грозне хьалъеш латта керда электрообессоливающи установка. Вешта аьлча, «ЭЛОУ-АВТ». Цу цIера шоллагIа дола дакъа «Атмосферно-вакуумная трубчатка» яхилга да.

Из 30 миллион сом гаргга мах болаш йола установка хьалъеш дуккха нах боахк. Цунна тIадерзадаьд Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене керттера низаш. Цу конструкцешта монтаж еш дуккагIа дола технологически балхаш деши бараш № 7 йолча гIишлон-монтажни управлене генподрядчикаш ба. Белгалдаккха доагIа, цига тайп-тайпара балхаш деш № 7 йолча треста МУС, кхы дуккха специализированни организацеш хилар.

Ала деза, установка ше ерригга хьалъяь яьннаеце а, цун оттаяьча макетах хов из мишта хургъя, хIаьта цхьаццадола балхаш да̀ з даьннад цига.

Цу установка проект оттаяьраш вай проектировщикаш ба, хIаьта из вIашагIйоллаш а вай болхлой боахк. Цхьабакъда ерригга а оборудовани Германски Демократически Республикера хьаяйтай. Цу гIулакхо а хьахьскх из хьалъяр мел лоархIам болаш да. Установка цхьаццадола доакъош сов доккха хилар бахьан долаш, уж къаьст-къаьста хьадайтад вайцига.

Цу пайданеча установкана чуйоагIа: колоннаш, пийшкаш, электродегидратораш, теплообменникаш, холодильникаш, кIур дIаухa турба, иштта кхыйола оатхалаш.

ХIанз вай дувцаргда из селлара чоалхане установка фу пайда лургболаш, сендухьа хьалъеш я.

Грозне Iалаьмате йоккха мощностaш я мехкдаьтта чакхдоахаш, цхьабакъда царех цхьаьараш тишъеннай, цудухьа мехкдаьтта продукташ дика хилац, къаьстта автомобилашта эша бензини дизельни доагорш. ХIанз из установка хьалъеш латтачара мехкдаьтта чакхдоаха завод къаьнагIчарех цаI я. ХIаьта мехкдаьтта чакхдоахача заводий оборудовани тишъеннай, хувца езача кхаьчай. Цу гIулакхага дукха низ а ахча а гIоргда. ТIаккха из хувцар хул цунах. Цул совгIа, цу установка кхыча тайпарча йиъ установка беш бола болх бергба. Установка лаьрхIа я мехкдаьтта чакхдаха, къаьстта сернисти мехкдаьтта. Цо мехкдаьттах доалла тух дIадоаккхаш, цIенду из. Вайцигара дар санна доацаш дукха тух доаллаш да Тюменски областера вайцига хьауха мехкдаьтта.

«ЭЛОУ-АВТ» яхача установка, ерригача вай республике чакхдоахачох кхоалагIа дакъа мехкдаьтта чакхдоахаргда.

Къаьнарча мехкдаьтта чакхдоахача заводашта юхерча Iалама, цигара хьаухача бIехача февон, хиши газон зе деш хиннадале, вай лакхехьа маьллара, цу установкана чуйоагIача кIур а газ а дIаухача турбас Iалами нахи лорабергба цу зенеча хIамаех.

Из турба хьалъяь йоалаш латт хIанз. Лакхала хьалъетта а баьнна, чура балхаш деш ба «Спецжелезобетонстроя» болхлой. ХIанз уж цIи ловш йола кирпишк юллаш ба чухьнахьа. Шеко яц цар из эггара хьалхa эксплуатаце дIалургхиларах.

Х. ГАГИЕВА.

В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода установкашта, участкашта юкъе яьржача социалистически яхъе хьалхалаттачарех цаI я пхелагIча цехера Коваленко Алексей Спиридонович керте латтача коксови кубашта гIулакх деча участка коллектив. Январь бетта план толамца кхоачашъяьй цар. Шоай новкъосташта хьокхам телаш къахьегаш ба къахьегама ветеран, кагирхой хьехамча Миронова Нина Васильевна, керда балха баьхка операторш Гостева Валентина Филипповна, Купавцева Валентина Ивановна, кхыбараш. Массаза а технологически режим нийса лелаю цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) технологаш Н. Миронова, В. Купавцева, В. Гостева, участка начальник А. Коваленко.

И. ПЛИЕВА сурт.

Кердача шера ТОЛАМАШ

Грозненски локомотивни депо новатораша боккха кхаъ хинна тIаьйцар 1978 шера шерра социалистически яхь йоаржаярах дола Письмо.

Цунна жоп а луш депо рационализатораша дош деннад иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера кийч а дàь 42 эзар сом кхоадергдола 129 кердадар производствана юкъедаха.

Уж цхьа барт-цхьоагIо йолаш болабелар шоай социалистически декхараш кхоачашде. Кердача шера цхьа бутт мара баьннабац, цхьабакъда депо коллективо шин производствана 12 кердадар юкъедихьад.

Дизельно-заготовительни цеха слесара Шатрюкова механически цеха токарца Носков Анатолеца цхьана предложени кийчъяьй регулятора поршней диаметраш йоккхагIхилийтара йолча приспособленеех лаьца. Из юкъедахьаро балха овсарле дуккха а лакхъергья, хIаьта къахьегам а аттача баргба.

Маьхора рационализаторски предложенеш еннай технолога Нисанов Рахима, слесараша Дадашев Николая, Лавринов Николая, столяра Крючков Григоре, иштта кхычар.

* * *

Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаярах долча Письмона гIулакхашца жоп луш Грозненски депо локомотивни бригадаша дикача къахьегама толамашца деган гIоздоах.

ХIанзле цар депо фонде 100-нел совгIа деза мухьаш тIадола составаш дIаязъяьй. Царца да 40 эзар тони гаргга нормал совгIа дIадихьа халкъбоахама мухьаш.

Тепловоза машиниста Садовниченко Николая локомотивни бригадо 3 эзар тони совгIа мухьаш тIадола 6 поезд дIа-юха йигай. Босенко Николая локомотивни бригадо 2800 киловатт-сахьат электроэнерги кхояьй. Подсинева Павла бригадо — 1900, Абалова Алексея бригадо — 1700 киловатт-сахьат. Тепловозий локомотивни бригадашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай Лепешков Георге бригадо. Цар 2 тони дизельни доагор кходаьд. Иштта дика къахьегаш я Климов Михаила, Нехорошкин Евгене, Потемкин Виктора, кхыбарий локомотивни бригадаш.

Г. АНОХОВ.

ПЯТИЛЕТКА ТIЕХХЬАРЧА ШЕРА ЧОТАГIА

Укх деношка 1980 шера чотагIа къахьегаш ба Грозненски производственни швейни объединене барзкъаш доахараш Ш. Хумидови А. Исаеви. Балха дикал лакхъярай материалаш кхояраи тIехьа социалистически яхь йоаржае тIахьийхаб цар шоай объединене беррига барзкъаш доахараш барзкъаш тегараши. Из болам хьал а лаьца алхха укх карарча цхьан шера 60 эзар квадратни метр кIада кходе дош деннал объединене коллективо. Вешта аьлча планал совгIа республика тикашка кхоачаргда кходаьча кIалех хьадаь 35 эзар тайп-тайпара берий барзкъаш.

Иштта жоп дала лаьрхIад объединене коллективо 1978 шера къахьегама толамаш дахара яхь йоаржаяра долча Письмона.

* * *

1978 шера план кхоачаш а тIехкхоачаш я яра советски къахьегамхой тIахьехаш долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона хьинарерча къахьегамца жоп лу бурув тохара балхий Горячеводски управлене буровой начальник коммунист В. Манахин керте латтача бригада коллективо. «Брагуны» яхача мехкдаьтта доаллача моттиге № 75 йола скважина йоаккхаш йолча цу бригадо ханал 5 ди хьалха кхоачашъяьй январь бетта план. 26-гIа январь тIаккхоачаш 353 метр бурув а теха февраль бетта чотагIа уж бурув тохаш бола массехк ди даьннад. Январь бутт бовлехьа 265 метрал кIезигагIа доацаш бурув техар бригадо.

Пятилетка кхаь шера план СССР Конституци тIаийца шу доала ди тIаккхоачаш кхоачашъергья аьнна шоай управлене коллективо дIадоладаь патриотически гIулакх кхоачашдеча хьалхарча мугIарашка латт бригада коллектив.

Х. ХАНОВ.

ХАНАЛ ШИ ДИ ХЬАЛХА

Пятилетка хьалхарча кхаь шера задани СССР керда Конституци тIаийца шу дузача денга кхоачашъяра Горячеводски бурувдеттараша дIадоладаь гIулакх хьаллаьцача «Промавтоматика» Iилманпроизводственни объединене Грозненски опытни завода болхлоша дика чакхбаьккхаб январь бутт. Товарни продукци арахецара бетта план ханал ши ди хьалха кхоачаш а еш, планал совгIа арахийцай итт эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. Продукци маьхала яккхара паччахьалкхен план а 30 январе тIехкхоачашйир завода болхлоша. Цу денга кхачалехьа планал совгIа маьхала яьккхар ши эзар сом мах бола продукци.

Уж толамаш доахача яьржача социалистически яхье хьалха латташ я Коновалов Михаил Александрович керте латта электронно-монтажни участка коллектив. Заданел совгIа арахийцача продукцех дукхагIъяр цо арахийцай.

а.

Б. КОСТОЕВ.

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАРА

Февраль беттах хьувкъамалард чIовгIъяра бутт а лаьрхIа, кхашка органически удобренеш йоаржаяра месячник кхайкадаьд вай республике. Из болх тахан хьалххара дIаболабеш бац — Iа долалуча ханна Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето «1977—1978 шера Iани бIаьстани хана колхозашкеи совхозашкеи агротехнически мероприятеш чакхъяхарах» баьча соцам тIа къоаггадаь аьннад ялаташ кхедерггдолча кхашка кхо дуллилга, ка болча ялаташта минеральни подкормка елга цIенхаштта де дезаш хилар.

Из соцам кхоачашбеш дукхагIа кхашка удобренеш дIахьош а ка бола ялат минеральни удобренешца «кхоабаш» а лаьрххIа болх бу Сунженски района «Красная Армия» яхача колхозе. Таханарча денга бIаьстан культураш дIаювргйолча кхашка доаржадаьд 4500 тоннал дукхагIа кхо.

Из болх беча дика къахьег дукха ха йоацаш курсашка дийша баьннача къонача механизатораша Арчаков Владимира, Медведев Александра, Ищенко Сергея. Цхьайолча хана къаьнача трактористел хьалха а бувлаш, дийнахьа 50 — 60 тонн удобренеш кхай тIа дIаьхьу царех хIаране, нормагIа 24 тони йолча.

Колхоза механизатораш 1200 гектар совгIа ка болча ялата минеральни подкормка яь баьннаб. Сихбаь дIахо хьош ба из болх Колхоза болхлошца цхьана удобренеш дIаккхухьаш я «Сельхозтехника» МРО отряд а.

Боахама цIенхаштта кхерам тIабенабар ялатах летаьча чоапилгашеи дехкашеи. Специалисташа яхачох цхьа эзар гектар совгIа долча кIинеи мукхаи дохьаж-химикаташ техай. ХIаьта дехкий доадара болх къаьстта шиь халонаш йолаш нийсбелар уж лаьттана кIала хиларах а иштта доккхача кхашка — 3 эзар совгIча гектара тIа даьржа хиларах а. Колхоза правленеи специалисташеи мукъа бола колхозхой баьха ца Iеш, кхыметтел конторера, ремонтни мастерскера, кхыча доакъошкара наха оарцагIбаьхар цу балха. Дохьаж теха кхача дехкий къоргашта хьалхашка бехкаш 140—150 саг вар хIара дийнахьа. Из болх хIанз йистебоалаш латт, 20—25 гектар мара йисаяц.

* * *

Грозненски района «Юбилейный» совхозе минеральни удобренешца подкормка яьй 228 гектар гурахьа дIадийнача ка болча ялата. Баьцадаараш хургдолча кхашка, теплицашка, хьажкIай кхашка кхо аракхухьаш я Романов Андрей керте латтача № 8 йолча бригада коллектив. Механизатораша укх Iай кхай тIа дилла дезача 4 эзар совгIча тоннах 3000 тонн гаргга кхо арадихьад хIанзле.

— Месячник чакхдалалехьа 1200 тонн удобрени кхы а кхай тIа яхьа лаьрхIад боахаме, — аьлар тхона къамаьл деш совхоза керттерча экономиста Л. Е. Фроловас, — специалисташа къаьстта теркалду удобрени — керда кхо а доацаш шираьнна хулийтилга. Иштадар мара пайдана дац лаьтта къондара.

Д. ХАКИМОВ.

Дика кийчлу

ТIеххьарча хана Ачхой-Мартановски района боахамашта юкъе яьржача яхье хьалха латташ хьайоагIа «Новосельский» совхоза коллектив. Механически мастерске чуваьлча бIаргагу шоаш яьккха котало дIахеца механизатораш дагабоацилга. ХьатIайоагIача бIаьстан балхашта кийчъеш латт юртбоахама техника. ДIаяьннача 4-ча квартале 13 трактор тоаяьй ремонтникаша, планагIа 9 йоагIача. Ерригa а тоае езаш я 36 трактор. Кердача шера а толаме къахьег механизатораша. 1-ча квартала планах 8 трактор йолча, хIанзле тоаяьй царех ворхI.

Ремонтни балхаш дика дIадахьара эша торонаш йолаш я: царгIата мастерскеш, цар чу — эша оборудовани, шоай болх дика бовзаш бола механизатораш, барттайна коллектив. Боахама керттерча инженера Гайдуев Вахида цIераш йоах дикагIбарий. Уж ба къаьна слесараш МеждовгIар Хьалаши Муслими, моторист Бекаев Шерип, вулканизаторщик Сакаев Салам, тракторист, райсовета депутат, коммунист Чампханова Сацита, кхыбараш.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, Советски Союза къахьегамхошка яздаь Письмо боккхача теркамца дийшад механизатораша. Цу лоархIамеча документа тIа аьнна да: «Эффективность бахьан хьинаре къовсам лоаттабелга — из да халкъа рузкъа лораделга, бедалах, материалех, доагорах, электроэнергех рационально пайда эца гIертилга, кхомбара режи лакхъелга». Къаьстта теркам тIабохийт цу дешашта техника тоараша.

ДукхагIйолча хана эша оатхалаш тоъал хилац, цудухьа тишъеннараш юхаметтаоттаю ремонтникаша. Из болх дика чакхбоаккх токара Албастов Сурхос, кузнеца Дадаев Iусмана, электросварщика Тамриев Зайнде. Цар кулгаша хьаяь оатхал заводера арахийцача санна хул.

Тракторaш санна тоаю тIехьлюза инвентарь а. ХIанзле кийчъяьй 11 культиватор, 9 сеялка, 8 ДДН-70 яха хий детта установка.

— «Сельхозтехника» объединене гIо ца деш, тхоай низаца тоаю ерригa техника, — йоах мастерской заведующе Касумов Адама, — Бакъдар аьлча иштa тоаяьр тешамегIа а я.

БоагIача тайпара теркалбу боахаме наьха къахьегам. ДикагIбараш бувц «молнешца», Сийлен улга тIа боах.

Техника кийчъяь ца Iеш, совхоза кулгалхоша йоакхо ю къонача механизаторий кадраш кхеяра. БархIлагIа шу да совхозе трактористий курсаша болх бу. ХIанз цу курсашка дешаш, 9 йоI юкъе йолаш, 25 саг ва. Царна механизаторий говзал хьехаш ба йоккха опыт йола специалисташ: цхьоалагIча тракторни бригада бригадир Байдуев Iийса, мастерской заведующи Касумов Адам, керттера инженер Байдуев Вахьид. Хургболча механизатораша дакъа лоац техника тоаеча а. Цу гIулакхо трактор дикагIа йовзийт, цул совгIа езайолийт хеража професси.

Шелковской района механизатораша даь кхайкарал хьал а лоацаш, «Новосельский» совхоза ремонтникаша лаьрхIад яхьа инициаторел 3 ди хьалхагIа, 20 февраль тIаккхоачаш ерригa техника кийчон мугIаре дIаоттае.

М. ЦУРОВ.

Лакхлу хьоккхамаш

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза хьалхалаттача дояркаша даьча кхайкарала жоп луш, Урус-Мартановски районерча Мичурина цIерагIча совхоза дояркаша лаьрхIад хIара Iаттагара 2800 килограмм шура яккха, план 670 тони йолча паччахьалкхенга 800 тонн шура йохка. Уж декхараш кхоачашдара мел эшар ферме долаш да: говзал, хьинар дола болхлой, тайп-тайпара доакъар, кхыдар.

Ханз хIара дийнахьа 2400—2500 килограмм шура дIалу ферма коллективо Даьхенна, е соахка укх хана дIалуш хинначул — 700—800 килограмм дукхагIа.

Социалистически яхье хьалха латт дояркаш Т. Адуева, Б. Дудугова, З. Бакуева. Дийнахьа юкъера лаьрхIача шоаш довл деча хIара Iаттагара 10 килограмм гаргга шура йоаккх царех хIаране.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

«СССР ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ 60 ШУ» ЯХА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛЬ ОТТАЯРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. СССР Герзашцарча Низий 60 шу дизар белгалдоаккхаш «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль оттайойла.

2. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яхача юбилейни медалах йола Положени чIоагIъе.

3. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яхача юбилейни медала описани чIоагIъе.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1978 шу, 28 январь.

«СССР ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ 60 ШУ» ЯХАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛАХ ЙОЛА

ПОЛОЖЕНИ

1. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль лу:

1978 шера 23 февралага кхоачаш Советски Эскара, ТIема-Форда Флота, СССР чурча гIулакхий Министерства эскарашка, СССР Министрий Советерча Паччахьалкхен кхерамзлен Комитета эскарашкеи органашкеи бокъонца тIема гIулакхе болча эпсарашта, мичманашта, ханал совгIа гIулакхе болча тIемахошта;

СССР Герзашцарча Низий мугIарашка Советски Даьхе лораеш даьча тIемашка дакъа лаьцача цIегвардейцаш хиннача, тIема гIулакх деш хиннача, граждански тIемен 1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тIемен партизанашта;

Советски Эскаре, ТIема-Форда Флоте, СССР чурча гIулакхий Министерства эскарашка, СССР Министрий Советерча Паччахьалкхен кхерамзлен Комитета эскарашкеи органашкеи календарагIа лаьрхIача 20 е кхы дукхагIча шерашка гIулакх деш хиннача бокъонца тIема гIулакх дечара запасе е отставке бахийтараш, е бокъонца тIема гIулакх деча хана СССР орденаш е «За отвагу», Ушакова, «За боевые заслуги», «За отличие в охране Государственной границы СССР», Нахимова, «За отличие в воинской службе» яха медалаш еннараша.

2. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа дIалу тIема доакъой, соединеней командираша, учреждеией, заведеней начальникаша, Союзни, автономия республикай тIема комиссариаташа, краевой, областной, окружной, районни, городской тIема комиссариаташа.

Юбилейни медалаца цхьана совгIат деннараштa дIалу оттаьча формагIа дола удостоверени.

3. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль дIалу оттаьча а чIоагIъьяьча а спискаегIа: тIема гIулакхечарна — тIема доакъой, соединеней командираша, учреждеией, заведеней начальникаша;

бокъонца тIема гIулакх дечара дIабахийтачарна, цIегвардейцаш хиннараштa, Граждански 1941—1945 шш. Сийлахь-боккхача Даьй-мехкен тIемай партизанашта — союзнии автономии республикай тIема комиссараша, краевой, областной, окружной, районни, городской тIема комиссараша совгIат деннараш болх беш болча моттиге, хIаьта балха боацараштa — уж бахаш болча моттиге.

«СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль еннача спискаш (тIема гIулакх дечар яраш йоацаш) уттаю цIеча гварде отрядашка гIулакхе хилар, СССР Герзашцарча Низий мугIарашка, партизански боламе Советски Даьхе лораеш даьча тIемашка дакъа лаьцалга, календарагIа лаьрхIача Советски Эскаре, ТIема-Форда Флоте, СССР чурча гIулакхий Министерства эскарашка, СССР Министрий Советерча Паччахьалкхен кхерамзлен Комитета эскарашкеи органашкеи 20 шера гIулакх даьлга е бокъонца тIема гIулакх даьча хана орденаш е укх положене 1 статья тIа цIераш яьха медалаш енна хилар бакъдеча документий бокъонех.

Юбилейни медаль дIаяларах совгIат деннарий списка тIа доаггIаш дола йоазув ду.

4. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль лелаю наькха аьрда оагIон тIа, хIаьта «СССР Герзашцарча Низий 50 шу» яхача юбилейни медала тIехьа дIа а йол.

5. «СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха юбилейни медаль йоайица из енначун бокъо я оттаьча образецагIа медала лаьрхIа лента дола планка лелае. Медала, цунна лаьрхIача удостоверене дубликаташ дIалац.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

«СССР ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ 60 ШУ» ЯХАЧА ЮБИЛЕЙНИ МЕДАЛА

ОПИСАНИ

«СССР Герзашцарча Низий 60 шу» яха медаль хьаю латунах, 32 мм диаметр йолча нийсача гона кепе а йолаш.

Медала гуш йолча оагIон тIа урагIйолхача ракетий, тIема кемай сурта тIа гуш ва автомат бе йоалла Советски Эскара салте. Салтечун фигурана аьттехьа форда анайисте дилла хин кIал лела лодка да, цунна тIа шин мугIарагIа «1918», «1978» таьрахьаш а долаш.

Медала вокха оагIорахьа гонахьа гIолла йоазонаш да: седкъий юкъе а долаш «Кховзткъа шу», «СССР Герзашцара Низаш». Юккъе ба пхи са бола седкъа, шийна юккъе жIови нухи а долаш вIаши чоалъяьккха топи тури а долаш.

Медала тIара дерриге сурташ а йоазонаш а тIадаьнна да.

Медала го гонахьа бортик йолаш ба.

Медала шоралла 24 мм йолча моакха бос болча даьреи муарови лента хьоарчадаьча пхи са болча колодкаца дIахот чIуга гIонца. Лента йистошка лаьца да 5 мм шорал дола цIе зиг. Лентана юккъе дошо бос бола 1 мм шорал дола дIаьха зиг.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Шалински районера хоамаш

Ленина цIерагIча колхоза механизатораш подкормка еш ба гурахьа дIайийнача культурашта. 950 гектара тIа я уж боахаме. ХIара гектара 150 килограмм лоархIаш минеральни удобренеш тессай 200 гектара тIа.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона жоп луш, пятилетка кхоалагIа шу юбилейничул толамегIа чакхдаккха лерхI колхозхоша.

* * *

Паччахьалкхенга ялат дохкаш районо соахка баьккхача толама доккха дакъа юкъедихьар районий юкъарча Аргунски фун инспекце коллективо.

— Оаха тIахьожам лоаттабу Шалински Веденски районашка дIаде кийчдеча фуна, — йоах инспекце начальника Л. И. Терешкос. — Боахамаша хьадайтача фуна тIадалара боарам гохк оаха.

Фун цIенал, дикал, из дIадийча цох баргбола пайда гуча а боаккхаш, анализ ю инспекце специалисташа. Из болх толаме дIахьу агронома-инспектора Хельченко Прасковья Сергеевнас.

* * *

Хьинар айденна къахьег бIаьстан балхашка техника кийчъеча Куйбышева цIерагIча колхоза механизатораша. Ремонтни балхаш деча белгалбаьннаб дикагIбараш: мастер Оздиев Вахарсолта, сварщик Юсаев Мухьмад, слесарь Кантдов ИбрахIим, механизатораш Джабраилов Iабдухьамид, Бакруев Аюп, Исраилов Хьаким. Ерригa тракторaши тIехьаюза инвентари мукх юаргйоацаш битумни даьтта а хьекха машиний коа дIаоттаяьй

Механизатораш кийчбара хьайийла трактористий курсаш я колхозе. ХIанз цига дешаш ва 20 саг, царна юкъе кхалнах а болаш. Механизаторий говзал царна хьехаш ба колхоза керттера инженер В. Межидов, керттера агроном Х. Дучаев.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

ЛЕНИНСКИ ВАСКЕТАШ КХОАЧАШДЕШ

Укх деношка хургболча хьувкъама йоакхо еш ба Назрановски района «Октябра 40 шу» совхоза механизатораш. Боахаме шерра балхаш ду техника ший ханнахьа кийчъяь яккхарз, кхаш удобренешца хьаьндара, агрохимически знанеш Iомаяра тIадерзадара. Цу даькъе деш мел дар кхы а дикагIа вIаштIехьдаккхара тIахьехаш да «1978 шера план кхоачаш а тIехкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаярен производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбарен хьакъехьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК дайта Письмо. Из лоархIаме документ дIадовзийтача дакъа лоацаш ба боахама партийни, профсоюзни, комсомольски болхлой, кхыбола активисташ.

Сурта тIа: «Октябра 40 шу совхоза комсомольски организаце секретарь Дударов Iалихан боахама механизатораштa яхьах дола Письмо дIадовзийташ ва.

И. ПЛИЕВА сурт.

Дош аьннача хургда

Тахан, МагIалбике мехкдаьтта даккхара боарам лохбеннача хьалашка, къаьстта бокхачa лоархIаме ба капитально а лаьтта кIал а скважинаш тоаеш йолча тха цеха болх. ДукхагIча даькъе тха балхах тийша да городерча мехкдаьттахоштa хьалхашка латта деххараш толамца кхоачашделга.

Эггара дьалха белгалдаккха лов сона иттлагIча пятилетка шоллагIча шера декхарех тхоай цеха коллектив дика лоархIаьлга. Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дузача цIейга кхоачашъяьй цехо пятилетка хьалхарча шин шера план, хьалхa кхоачашдаьд юбилейни шерара декхараш а.

ИттлагIча пятилетка шоллагIча шера пачахьалкхен планах пхи скважина капитально тоае езаш яр тха коллектив. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара сийна социалистически яхье а отташ, оаха дош деннадар ялх скважина тоае. ДIадахача шера тха коллектива вIаштIехьдаьлар ворхI скважина капитально тове, хIамашта кхом бар бахьан долаш 1470 сом рузкъа кходе.

Верригаш а вурийтта саг мара вац тха коллективе. Йоккха еце а, боккъонца интернациональни коллектив я тхаяр. Барт-цхьоагIо йола цхьа дезал а хинна, бригаде болх беш ба эрсий, нохчий, гIалгIай, хIирий, гIумкий.

Тайп-тайпарча къамех бола нах кхотабе, хьалхашка латта бехктокхаме декхараш кхоачашдара ерригa коллектив оарцагIъяккха хоwш ба тха боккхагIбола новкъостий — бригада мастер Кокоев Алексей Давыдович, бурувдеттараш Ткачев Иван Леонтьевич, Мурзаев Мувса, Медведев Иван Федорович, кхыбараш. Атта йоаца мехкдаьттахочун говзал караерзае къонача болхлошта новкъостал деш, кагирхошта хьехамчаш болаш хьабоагIа уж.

ХIаьта а боккхагIбарий хьалхленца хьинар кхо ца деш къахьегарца, керттерча даьнъе, коллектива толамаш хьакхолларaш комсомольцашн къона болхлойн ба. Царна юкъе ба бурув деттачун гIончаш комсомольцаш Ярыжев Хьусен, Евлоев Жарап, кагирхой Салтукиев ХIарон, Коняев Владимир, Жабраилов ГIапур, кхыбараш. Лоаццача хана скважинаш тоаяра чоалхане болх дика кара а берзабаь дуккха опыт ярел дукха тIехьа ца бусаш къахьегаш ба уж.

Юбилейни шера тхоашта карагIдаьнна толамаш дIачIоагIа деш, кхы а дикагIа къахьега лаьрхIад оаха иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера. Ишта из болх бара тхо тIахьех КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмос.

Из документ лаьрххIа дийца а дийца дег тIара къоабалдеш тIанийцад оаха. Цунна жоп луш кердача шерара тхоай коллектива къахьегама доазонаш белгалдаьхад оаха. Тхоай тороний лоархIам а баь, оаха социалистически декхараш тIанийцад хакал хьалха, СССР Конституце денга, укх шерара балха план кхоачашъе. Планах лаьрхIа пхи скважина йолча, капитально ялх скважина тоае, толамца Ленински комсомола XVIII съезд вIашагIкхета ди укх шера биъ бетта план кхоачашъярца белгалдаккха.

Хь. ГАЛАЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ ЦКПРС комсомольско-кагирхой бригада групкомсорг.

Комсомольций делегат

Юкъера школа яьккха йоалаш латтар комсомолка Мажаева Разият Хасмагомедовна. МалагIа професси хержача бакъахьа яр-теш яха дукха уйлаш дагаухар. ДукхагIболча цун новкъосташа лакхерча дешара заведенешка шоаш деша отта дагахиларах дувцар.

— Массане дувцачунга ла а дувгIаш, Iайха де лерхIачох оалаш хIама а доацаш, сатийна Iеш ма-йий хьо, Разият, — аьлар цунга новкъосташа.

— Цкъа къахьегама чам ца баьккхача цхьанахьа а деша яхара йола уйла ца е лаьрхIад аз, — аьлар цо зията.

Ше лаьрхIар кхоачашдир цо. 1973 шера Урус-Мартановски школа-интернат чакх а яьккха цига йоккхагIйола пионервожати йолаш болх бе сецар Разият Хасмагомедовна. Болх бешшехьа а чIоагIа кийчо еш яр из институте деша оттара. Юкъера школа чаккъяьккха цхьа шу доаллашехь экзаменаш толамца дIа а ена Грозненски мехкдаьтта института механически факультете заочно деша дIаэттар Разият.

ТIаккха по дика кхетадир ше беш бола болх хувцабезилга, хIана аьлча ший дешарца айхха бувзам болча балха тIа миччa хана яха а ше яха езилга ховш яр из. Цудухьа Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» заводе балха отта лаьрхIар нохчий йоIо. ЧIоагIа безаме тIанийцар из запасной оатхалаш еча № 16 йолча цеха болхлоша.

Болх беш йолча станокаша деш дола таташ юххьанца унзара хетар Разията. Иштта чоалхане оатхалаш хьаеш бола болх булургбий-теш сога, яхаш шекъювлар. Са дагара лар ховш санна сона лала латта новкъостий сога хьожаш, ца ховр хьахьехаш, де дезе хьехар деш, шоай опыт хьаIомаеш бар, яхаш дувц Разията.

Хьалхарча деношка нормаш кхоачашъяцар къонача говзанча. Цхьабакъда шийна хьахьехаш дар дика хьаэцаш, хьинаре къахьегаш йола нохчий йоI дукха ца гоаш социалистически яхье хьалхалаттараштa юкъеяхар. Шийна тIабилла болх, хьалхашка латта декхараш цIена кхоачашдеш йола Мажаева Разият комсомольцаш цехови бюро членалла хержар.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iеш оамал йолаш яц из. Цудухьа тIа-тIа ший говзал лакхъеш Разията къахьегар бахьан долаш мугIарерча болхлочуьнгара технологага кхаьчай из. Цеха технологашта юкъе дикагIа лоархIачарех а я. Иштта йола Разият Хасмагомедовна 1976 шера цеха комсомольски организаце секретаралла хержар. Цу даькъе шийна тIабилла болх а массаза цIена кхоачашбеш хьайогIа из. Общественни, производственни балха тIа санна дика кайоал цун дешарах а. Дикен тIехдикен дешаш чаккйоаккхаш латт цо института кхоалагIа курс а.

Берригача советски наха санна чIоагIа белгалдаьлар Мажаева Разията дIадаха юбилейни шу СССР керда Конституци тIаэцарцен Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара цIей дездарцен. Цуа совгIа пун ший вахаре а чIоагIа белгала хилар из шу. Юбилейни шера КПСС членалла кандидат дIанийцар из, «Социалистически яхье котъяьннар» яхен «Мастер-говзанча» яха ВЛКСМ ЦК-ан сийлен Знакаш елар. Октябра 60 шу дездеча хана КПСС ЦК Ленински комсомоло дохьийтача рапорта кIала кулг язде бокъо елар. ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай областной конференце баха делегаташ хоржача хана иштта йолча Разията цIи эггара хьалха яьккхар завода комсомолцаша.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: технолог Р. Мажаева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ОКТЯБРА СИЙРДАЧА НАЬКЪАГIА

Республикерча комсомольцаша, кагийча нахен мехкарашен чIоагIа дегаш гIоздаьнна тIанийцад «1978 шера план кхоачаш а тIехкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаярен производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбарен хьакъехьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, Советски Союза къахьегамхошка дола Письмо.

КПСС XXV съезден ВЛКСМ XVII съездеи решенеш кхоачаш а еш, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара сийна социалистически яхье а баьнна, Нохч-ГIалгIайчен къонача къахьегамхоша юбилейни шу белгалдаьккхад общественни производство дIахо дегIайоалаярца, цун эффективность лакхъярца. Вай республикерча итташ эзараш кагирхой патриотизм къаьстта чIоагIа хьагойташ дар «Эффективностеи дикален пятилеткаца — къонабарий хьинари кхоллами», «Октябра 60 шу дизара — 60 ударни кIира» аьнна хинна боламаш. КПСС Централъни Комитета Ленински комсомоло луча рапорта тIа кулг язде бокъо яккхара тIехьа яьржа хинна социалистически яхь. Комсомольцашта, кагийча нахаи мехкараштеи юкъе шерра яьржай цхьаккха гIалат доацаш продукци кийчъяра, ший тамагIа долаш болх бе бокъо яккхара тIехьа социалистически яхь.

Сийлахь-боккхача Октябра цIей сийленца белгалдаккхара яьржача социалистически яхье дакъа лоацаш хиннача 111 эзар совгIача кагийча нахеи мехкарашеи, 623 комсомольско-кагирхой коллективаша ханал хьалха кхоачашдаьд иттлагIча пятилетка шин шера декхараш. Хьинар кхо ца деш къахьегар а тIехдика дешар а бахьан 5564 саго бокъо яьккхай КПСС Централъни Комитета Ленински комсомоло луча рапорта тIа кулг язде, Кремле сурт даккхийтара сийлен бокъо кхаьчай 76 эIамигача сагага.

Советски наьха дика оамал я вай пачахьалкхен сийлахьдоккха цIейш, цун вахарера кхыдола лоархIаме гIулакхаш дикача къахьегама совгIаташца белгалдоахилга. СССР Лакхехьарча Совета аргIан йоацача сессе болх дIаболабу ди сийленца белгалдаккхар духьа вай республике эггара хьалхарчарца хьаллаьцар «Юбилейни шу — толамца чаккхлаккха» аьнна хинна нарофоминций болам «Красный молот» заводен «Промавтоматика» НПО-и комсомольско-кагирхой коллективаша. ВорхIлагIа ноябрь хьатIаккхоачаш шин шера декхараш кхоачашдарах рапорт делар Нохч-ГIалгIайчен 6000 гарггача кагирхочо. Царна юкъе ба «Малгобекнефть» НГДУ бурув деттар Галаев Хьасан, Грознерча швейни производственни объединенера хIамаш тегар Зюкова Валентина, Нохч-ГIалгIай гIишлой управленерча СМУ-3 комсомольско-кагирхой бригадера слесарь-монтажник Магомадов Сабруди, Старогрозненски бурув тохача балхий управленера бурувдеттар Комаров Павел, дукха кхыбараш.

Социалистически яхье керда боламаш дIадоладеш а керда балха эттача кагирхошта шоашкара хьокхам гойташ а ба Карабулакерча химреагентий заводера воккхагIвола аппаратчик Храмов Петр, Урус-Мартановски районерча «Горец» совхоза божа беттар Умхаджаева Малика, «Красный молот» завода токарь Спесивцев Александр, МагIалбикерча бурув тохара балхий управленера бурувдеттачун гIонча Хадзиев Iийса, Шелковской районерча Ленина цIерагIча колхоза механизатор Ережепов Николай санна бола СССР Лакхехьарча Совета депутаташ, ленински комсомола совгIатий лауреаташ, пачахьалкхен а комсомола а дуккхача ордений кавалераш.

Шийна тIера вай иттлагIа пятилетка дIайолаяь доазув да парте XXV съезд. Цун решенеш тIа къаьгга хьагойтад дIахо боахам дегIабоалабара, советски общество социально дегIаахара наькъаш, цар республика кагирхошта лостам лу леррагIен цхьан боарамагIен производство дегIайоалае, цун эффективность лакхъе, Iилмантехически прогресс сихъе, халкъа боахама дерригача доакъошка балха дикал лакхъе.

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета VIII сессеи решенеша а новкъост Л. И. Брежнева цу Пленуме даьча къамаьла положенешеи выводашеи а дIадеххача тайпара пятилетка кхоалагIа шу кхы я хьинарегIа къахьегарца белгалдаккха кийча ба республикера кагирхой.

Къаьстта чIоагIа республика кагирхой дегаш гIоздаьхад Ленински комсомола 60 шу дизар къахьегаме, дешаре, общества вахаре керда толамаш дахара мехкара кагирхой тIахьехаш долча Письмо тIарча мугIараша. Пятилетка кхаь шера план Ленински комсомола 60 шу дизара цIейга кхоачашъе вай республике эггара хьалха дош деннад Грознерча газ чакхйоахача завода № 1 йолча цеха комсомольско-кагирхой коллективо (кулгалхо Е. Новоселова, групкомсорг А. Ладыгин).

25-ча апреле — ВЛКСМ XVIII съездо болх дIаболабеча денга пятилетка хьалхарча кхаь шера план кхоачашъе декхар тIанийцад «Красный молот» завода фонтании арматура кийчъеча цеха комсомольско-кагирхой коллективо (кулгалхо Каширин Николай, групкомсорг н. Коржов). Ленински комсомола 60 шу дузача денга ялх шера план кхоачашъе лаьрхIад Ачхой-Мартановски районерча «Урожайный» совхоза Эдильханов Баудде кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригадо.

«Комсомола 60 шу дизара — Октябрга хинна къахьегама болар» яхача девизах къахьегама вахте а этта, 7-ча Октябрга пятилетка кхаь шера декхараш кхоачашдара тIехьа социалистически яхь лелаю 200 совгIача комсомольско-кагирхой коллективаша. 5500 замигача сагон йоIон.

Республикерча комсомольски организацешка хулача собранешка, митингашка лаьрххIа дувц кердача торонех, арахецача продукце дикал лакхъяра наькъех, бедалахи материалехи кхом беш пайда эцарах, кхомбара тIехьара къовсам чIоагIбарахи шербарахи. Тахан а кагирхошта юкъе яьржача социалистически яхьа керттера девиз я «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхар.

Юбилейни шера даьха къахьегама толамаш дIачIоагIдара, 1978-ча шера деххараш ханал хьалха дизза кхоачашдара, производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагIча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара яьржача Ерригсоюзни социалистически яхьа беррига къона къахьегамхой юкъеозара мел эша хьалаш долаш да республика кагирхошка.

«Селханчул дикагIа тахан, таханчул дикагIа кхоана болх бе» аьнна йола хIара дийцахьара лозунг хила еза комсомольско-кагирхой коллективай, беррига къонача къахьегамхой балха ерригача оагIоний ларде. Иштта, политически къахьегамеи хьинар айдаь шоай конференцена накъавенав республикера 108 эзар совгIа комсомолец.

Х. ДЗЕИТОВ,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретарь.

ПЯТИЛЕТКА — кхаь шереи ах шереи

Цхьаккха тайпа саккат доацаш пхе шера йоагIа продукци кхаь шереи ах шереи арахеца дош денна болх беш ба Сунженски райбыткомбината комсомольско-кагирхой бригадера мехкарий. Шоай болам хьаллацара тIахьехам баьб цар районa берригача кагирхошка.

«Уллув цхьаккха тIехьвусар воацаш» яхача девизагIа къахьегаш йолча кагирхой бригадас шин шера план дIадахача шера 12 июне кхоачашйир продукцена цкъаь цкъа рекламаци ца йоагIаш.

Кагирхой хьинар къаьстта айденнад пятилетка кхоалагIча шера. Цар дег тIара раьза болаш тIанийцад «1978 шера план кхоачаш а тIехкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаяреи производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбареи хьакъехьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, Советски Союза къахьегамхошка яздаь Письмо. Цу документа тIара ер мугIараш алхха шоашта хетадича санна тIанийцар къонача швеяша: «Хьалха санна лоархIаме проблема я изделеш дикагIеи цар ассортимент дукхагIеи хилийтар. Лакха дикал йола продукци арахецилга, хьем ца беш бахача наха дIадехараш кхоачашделга яйгачеи кхачани промышленноста болхлой а, хIаьта иштта культурно-бытовой товараш арахецача езача индустре предприятей а керттера декхар да».

«Коммунистически къахьегама коллектив» яха цIи лелаю из кагирхой бригада массови продукци арахецаш я. Тхо цига хиннача дийнахьа Волгоградера денача заказах метта хIамаш тегаш бар мехкарий. Цхьан мугIарах латтача швейни машинашца болх беш яр 40 йоIи цар хьехамчаши. Пятилетка шоллагIа шу толамца чакхдаккхарах ВЛКСМ обкома Сийлен грамота еннай коллективана. 9 йоIа-комсомольца соавкха ВЛКСМ ЦК знак, 6-на Сийлен грамоташ еннай. ХIараненa 50 сом премии луш диазза белгалъяьккхар коллектив дIадахача шера.

ДикагIбараш буацаш къаьстта белгалъяккха йоагIа комсомолка комсомольско-кагирхой бригада бригадир Албакова Махьмада Фердос. Тiехдика мастер-швея я Фердос. Цунна тIадиллад кагирхой продукце дикала тIехьа тIахьожам лоаттабелга.

ДикагIа болча болхлоех цаI я Орджоникидзевски станични Совета депутат, комсомолка Зурабова Ахьмада Рая. Дешари болхи цхьан тарбар вай советски кагирхой оамал а хиннa дIаэттад. Сайрийнарча школе 11-гIча классе деша ягIа Рая.

— Комсомолка Фалько Анна г. Орджоникидзера швейни училища яьккха балха ена шин бутт мара бац. Цига Iомадаьр практике чIоагIде цунна дика новкъостал ду балха говзал лакха йолча швеяс-хьехамчас Тумгоева Махьмада Рукъета.

Денна нормаш 130—140 процент — иштта я балха овсарле ворхI шера укх коллективе къахьегаш йолча йоIа Хамхоева Бексолта Аьсета.

Кхо бутт мара бац швеяй говзал Тумгоева Хьамида Марема Iомаяь. Из Iомаеш хиннай говзагIа йола швея-хьехамча Евлоева Идриса Маржан. ХIанз из кхойттлагIа йолча йоIа хIамаш тегарий говзал Iомаяь яьннай хьинар дола гIалгIай кхалсаг. Беркате болх а беш сайрийна деша ягIа Марем.

Кагирхой коллектив кхотаеш, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара, продукце дикал лакхъяра цун низ тIаберзабеш, кхетам телаш дукха болх чакхбоакх цеха начальника Евлоева Зунас. Из бахьан шерагара шерага дикагIа да мехкарий балха толамаш. Цар болх иштта вIаштIехьбаккхарах шоай цIерагIа Кремле сурт даккхийта яхийтар Евлоева Зуна районa комсомольцашеи кагирхошеи.

Шоай мехкарех, цар шоашта хьалхашка увттадеча декхарех дувцаш Зунас аьлар:

— Тха райбыткомбинате болх беш йолча 320 кхалсагах 70 процент бараш мехкарий ба. Цунах ховргда коллектива керттера низ кагирхой хилар. Аз доккхал ду комсомольско-кагирхой коллектива са керта латтaш хиларах а хIаьта из коллектив районе меттел республике а дикагIчарех цаI хиларах а.

Укх деношка хьаеллаш йолча республика комсомольций конференцена дика къахьегама толам баьккха накъабаьхкаб комсомольцаш. ХIанз укх шера август бетта чотагIа къахьегаш ба уж. Къаьстта дика къахьегарца, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарца белгалбезам ба са дикагIа бола мехкарий а цар хьехамчаш а. Царех ба, масала: Албакова Рая, Гелагаева Рая, Албакова Фердос, Хамхоева Аьсет, цар хьехамчаш Мастесян Надежда, Золотарева Нина, Высочинская Мария, иштта кхыбараш.

Социалистически яхь йоаржаярах мехка къахьегамхошка долча Письмо тIа укх тайпара мугIараш да:

«Тхо кхайк мехка комсомольцашка, берригача кагирхошка — ленински комсомола 60 шу дизар кердача толамашца белгалде! ДоаггIача тайпара дIахо кхахьа йоккхагIа йолча ноахалий сийдола традицеш, тIатеIIа караерзае знанеши професснональни говзали, хьинаре къахьега производстве, пятилетка ударни гIишлонешка!» Парте из тIахьехам хьаллаьцаб комбината берригача кагирхоша. Цунна жоп а луш — «Пхе шера план — кхаь шереи ах шереи» яхача девизагIа къахьега болабеннаб уж.

С. ШАДИЕВ.

КХЕТАМГА ХЬЕЖЖА ХУЛ ХЬИНАР А

КПСС XXV съездо дIадехараш кхоачаш а деш, укх тIехьарча хана дукхагIа теркам тIаахийта яьннай городской комсомольски организацеш кхетам балара беррига болх, кагирхой тайп-тайпара категореш теркал а еш, комплексни хьисапе вIаштIехьбаккхара.

Цу даькъе хьалха санна хIанз а керттера моттиг «КПСС XXV съезда решенеш вахаре кхоачашъе!» яхача Ленински зачетага кхоачаш хиннай. Цо йиш хулийт хIара эIамигача сагои йоIои коллективаштa хьалхашка латта декхараш кхоачашдеча, шоай идейно - теоретически боарам лакхбеча деш дар теркалде, хьинар айдара хIаранегара доагIар хьадеха.

ВЛКСМ горкома хьалхленца кагирхой ялх категорена лаьрхIа «Коммунизмана Iомалу, коммунизм хьалью» яха комплексни планаш оттаяра рекомендацеш яро дикка новкъостал даьд юххьаннарча комсомольски организацешта. Корта болаш вIаштIехьдаьккхад из гIулакх Грозненски мехкдаьтта института, химико - технологически техникума, № 5 йолча юкъерча школа комсомольцашеи мехкарашеи. Из болх Iалашбелга цар комсомольски комитеташа профсоюзашца айхха бувзам лоаттабеш леладу.

ХIанз городерча Ленински зачета юкъеэзача 55 кагирхочох дукха дуккагIчар шоаш тIанийца гIулакх тешшаме кхоачашду.

Из бахьан долаш дикка айденнад кагийча наьхеи мехкарийи хьинар. «Эффективностеи дикалеи пятилеткана — кагирхой хьинари кхолламаши» яхача боламе дакъа лоацаш ва тахан 50 эзар комсомолеци кагирхои, царех кхо эзар гаргга волчо Ленински комсомоло КПСС ЦК-на луча рапорта кIала кулг язде бокъо яьккхар, хIаьта царех а ахаш болчар Октябра юбилейга кхоачаш шин шера заданеш кхоачашйир. Иштачарех я индпошива фабрикера мастер Айдамирова Зина, радиотехнически завода слесарь Богатов Виктор, СССР 50 шу дизара цIерагIча химзавода слесарь Глушенко Александр, горпищеторга продавец Кайсарова Айзан, дуккха кхыбараш.

Тахан городе 355 кагирхо ва ший тамагIа а долаш продукци кийчъеш.

Ленински зачета хьалхара юкъ чакхъяларца январь-февраль бетташка аттестаци еш латт. ВЛКСМ комитетий декхар да из шоаш деча хана хIаране балха, дешара, общественни вахара гIулакхаш кIоарга тахкар, эшачун доагIа новкъостал дар. хIаьта Ленински комсомола 60 шу дизара хетаяь керда юкъ дIайолалуш чиларца ма - хулла дуккагIа цига къонабараш юкъеозар, цар шоашта тIацйю комплексни планаш хоадам болаш хилийтар.

Ленински зачеташ чакхйоахилга вIаштIехьдоаккхача кхоачамбоацараш кIезига доацилга хьагойт баьца тохкамо. Нохч-ГIалгIай пачахьалкхен университете, Нохч - ГIалгIай гIишлой управлене, «Октябрьнефть» НГДУ, медицински училище из гIулакх формально леладу.

Вай ханара кагирхой хила беза кIоарга марксистско - ленински идейни тIехьале йовзаш, вахаре хулача хIамай классови хьисапе маIан де ховш. ХIаьта из деча керттердар комсомольски политдешар лерттIа вIаштIехьдаккхар долга дика кхетадеш да. КПСС XXV съезда, ВЛКСМ XVII съезда решенеш, политически дешар вIаштIехьдаккхарах дола парте соцамаш ларде а лувцаш, укх тIеххьарча шин шера комсомольски дешара кружокашта, семинараштa ткъаь цаI тIа я кхетийташ, 4761-га дIакхоачабаьб цига дешараш.

Из гIулакх дикагIа вIаштIехьдаккхара боккхача маьхера да пропагандисталла хьежабечарна юкъе тIа - тIа дукхагIа коммунисташ хиларо. ЛадуггIараша чIоагIа хам бу «Электроприбор» заводера Легкий Виктор Александрович, машинаькъахой больницера Клименкова Ольга Александровна, Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводера Аксянов Юрий Умапович санна болча пропагандистийхьехамчий.

ДIадахача шера ВЛКСМ городской комитето дехарна парте Грозненски горкомерча марксизма - ленинизма сайрийнарча университете комсомольски пропагандистий факультет хьайийллай, дешаш 50 саг а волаш. Цу гIулакхо дикка новкъостал дергда юххьанцарча организацешта чIоагIа эшаш йола кадраш кийчъяра.

Из дика да, цхьабакъда политдешара занятеш лохача идейно - теоретически боараме чакхйоахилга, ладувгIараш кIезига тIахулга, уж хан-ханнахьа чакх ца йоахилга кхы а нийслуш да цхьайолча коллективашка. Из ала доагIа горпищеторге, Грозный станце, консервни заводе, № 1572 йолча автоколонне комсомольски политдешара кружокехи семинарехи Из болх тоабара де эшар дац ВЛКСМ горкомерча, райкомашкарча методически советаша а. Заседанеш хан - ханнахьа чакхъяхаш. Из бахьан долаш шоаш де лерхIар дуккхача даькъе кхоачаш ца деш дут. Цунца цхьана дийза хьоа ца дича далаш кагирхоштеи комсомольцаштеи юкъе хIанз а тIехьа юкъера образовани йоацараш дукха хилар — 9 эзар совгIа, хIаьта 13 сайрийнарча школе болх бешше а дешараш цхьа эзар совгIа кагирхо мара вац. Цу даькъе шоашкара ца йоагIа ледарло гойт «Красный молот» завода, швейни производственни объединене, «Трансмаш». Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводий комсомольски организацеша.

КПСС ЦК «Парте XXV съезда решенеш кхоачашъеча устни политически агитаце лоархIам айбарах» аьнна лаьрххIа соцам тIанийцаб дукха ха йоацаш. Шин шера ВЛКСМ горкома, райкомий, комитетий лекторски группай новкъосталца къахьегама коллективашка тайп-тайпарча дешашта хетаяь 15 эзар лекци йийшай Кхувш боагIараштa коммунистически кхетам балара цу балха кхыча лоархIамеча формаех а пайда ийбу. Цу хьакъехьа белгалъяккха мегаргйола опыт Iоаяьй Ленински районе. Алхха дIадахача цхьан шера 200 ленински чтени, 250 тематически сайре, 300 диспут, 125 хаттаоийи жопийи сайре, 85 устни журнал чакхдаьккхад укхаза.

Из ала йиш яц агитаце дуккхача кхоачамех леттIа пайда эцаш йоацаш Заводской, Старопромысловски районий цхьайолча комсомола комитетех. ТIаккха цигара хьадоагIа коммунистически моралаца, социалистически общежите бокъонашца, вай идеологеца тарлургдоаца гIулаккхаш цхьайолча кагирхошта карагIдувлаш хилар а.

Цудухьа комсомола комитеташа хадданза, кхетама балха дуккхача кхоачамех пайда а эцаш, КПСС XXV съездеи парте декабрьски (1977 ш.) Пленумеи решенеш, СССР керда Конституци, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарца яьча торжественни заседане материалаш кIоарга Iомаелга, советски вахара хьисапа шерагIа пропаганда елга Iалашде деза.

ДукхагIа юкъеоза боагIа кагирхой революце, тIема, сийлен моттигашка, «Са Даьхе СССР я» яхача Ерригсоюзни экспедице ахара, городе Гаване хургйолча Дерригдунен кагирхойи студентийи фестивале дакъа лацара кийчо яра.

Дьиа духьалара кхетам луча цхьайола опыт Iоаяьй педагогически медицински училищашка, даьлах тешача къаьст-къаьстача кагирхошца болх бара даькъе Заводскойи Старопромысловскии районашка. ХIаьта а атеистически кхетам луча цIенхаштта кхоачамбоацараш да. Укх тIеххьарча шин шера городе дукха моттигаш хиннай керда бераш хьахилар, саг яр-яхар киназе открывания дездеш. Каст-каста гучадувл шарийатеи Iадатийи ларде, хьахула зуламе гIулакхаш а. Цу дерригне дIадех материалистически сакхетам хьабара беш бола болх ший хаьддача лостамагIен КПСС Нохч - ГIалгIай обкома V пленумо дIа ма-деххареи вIаштIехьбоаккхилга.

Кагирхошта салоIама хьалаш вIаштIехьдоахача шоаш даьчох кхоачамбаь Iе йиш йолаш яц комсомольски организацеш, дукха къахьега дезаргда зуламе вахар леладу кагирхой лоаргбоаца хьалаш хIара коллективе хьадара а. ХIанз ВЛКСМ XVIII съездан комсомола 60 шу дизаран баха мабоаггIара накъабахара вай мехка кийчо дIайолаеннача хана ший болх цIаькха а тахка, кхетама балха ерригa методаш планаши тIанийца декхараши кхоачашдара тIаерзае декхарийла я хIара комсомольски организаци ВЛКСМ члени.

С. ШАБИЕВ.

КХОАНЕН ЙОАКХО ТАХАН Ю

АДМИНИСТРАЦИ, общественни организацеш хIара сага лерттIа болх хьабара, цар къахьегамеи политически хьинар айдара хьалаш вIаштIехьдахара, къахьегача метте йоагIаш йола моральни атмосфера хьаяра, бытаца, салоIамца, дешарца дувзаденна хIаране гIулакхаш терхалдара йоакхо еш хиларах тийша да моллагIча коллектива толамаш, цун перспективаш. Цу даькъе белггала хIамаш карагIдаьннад «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода коллективана. Массехк шу хьалха тишъеннача слюдяной фабрика ларда тIа хьаяь из лоаццача хана вай ханара предприяти а хинна дIаэттай. Цемент, кирпишк, кIира, бетон, кизга Iоакъий, фарфор хьаеча предприятешта прибораш кийчъеча цу завода продукци вай мехка санна доазол арахьа а хоатташи безамца дIанйеш я. Из Iалашде цар вIаштIехьдалар керттерча даькъе коллектив социально-экономически дегIаахара гIулакхаш укхаза хьалхе белгалдаьхаи лостам болаш кхоачалдеши хиларца дувза доагIа.

Коллективага низ беннаб

ЙIАЬХХАЧА хана увттаеча социально, дегIаахара комплексни планашка хоадам болаш хьагойт ерригача коллектива вахара дика влияни ергйола производства ерригача процессашта автоматизаци механизаци яра де лерхIараш. Производствана реконструкци яра чотагIа укх пятилеткагIа шозза дукхагIа продукци арахецилга вIаштIехьдаккха а къахьегама овсарле дикка лакхъе а лерхI укхаза, хIаьта соахка укхаза кийчъяь продукци 3 миллион сома маьха гаргга я.

Коллектив дегIайоалаяра оттаяь планаш чакхъяхара йола экономически лард я производства боарами маьхала йоаккха продукции тIа-тIа алсамъювлаш хилар, цун эффективности дикали лакхлуш хилар, къахьегамхой материальни а духовни а хьашташ кхоачашдар дукхьа предприяте йоагIаш йола фондаш хьаяр а царех нийса пайда ийбар а.

Юбилейни шера шоаш тIанийца декхараш толамца кхоачашдир заводчанаша. Продукци йохкара шера план ялх дн хьалха, 25 декабре, кхоачашъяь баьлар, планал совгIа паччахьалкхенга дIаккхачийтар 103 эзар сома маьха прибораш.

Парторганизаце хьалхленца завода подразделенешта кулгалдара структура эргаьккхай. Хьалха хиннача участкай ларде шиъ керттера цех хьаяьй: механосборочни электромонтажни. Цул совгIа кхы а кхоъ участок вIашагIъеллар: заготовительни, «КИПиА», халкъа эшача товарий. Цу гIулакхаша йиш хилийтар къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара, цун овсарле лакхъяра, фондех юха хьахур дукхагIа хилийтара, материалашта кхоми хьурмати дара оттаяь мероприятеш чакхъяхара даькъе дIахьалхашкахьа бокхха гIа баккха.

Партбюрос, администраце, профсоюзни организаце даим шоай балха юкъмоттиге лоаттаду мехка хьалхалаттача предприятей опыт. Iомаяреи цох шоай балха пайда эцара инженерно-технически болхлой, мугIарера къахьегамхой оарцагIбахареи гIулакх. ХIаьта уж дерригa дика гIулакхаш чакхдоахача шозалкара докхам гойтараш коммунисташи комсомольцаши ба.

1976 шера укхаза вIаштIехьдаьккхар продукце дикала кулгалдара йола саратовски система балха юкъехьолга. Из латт продукце дикала лоархIам беча хана хIара болхлочо а къаьст-къаьстача подразделенеша а баьча балха мах бе цо торо луш хиларах.

Яхь толама хьаст ба

ЦIАI — массанена тIехьа, берригаш — цхьаннена тIехьа» яхача девизагIа къахьегача завода, коллективо тахан эггара бехктокхамегIа лерхIар производства эффективности балха дикали бахьан лоаттаю социалистически яхь шерагIа йоаржаяр да.

Тахан предприяте къахьега хIара шоллагIвар хIана вац аьнна (227) коммунистически къахьегама ударник ва. ДIахоме уха кхы а кIоарглуши шерлуши латт укхаза «ХIара балха денна — дикала Знак!», «Уллув цхьаккха тIехьвусар воацаш!» яхача девизегIа лелаю яхь. Из гIулакх укхаза корта болаш леладе гIерт. Балха итогаш хIара дийнахьа ю, хьалхалаттараш санна тIехьбусараш а «экранаш тIа» хьагойт. заводской радио гIолла бувц, толашагIбарий опыт пропагандисташа, агитатораша, политинформатораша ювц, гойтара агитацепеи пенгазеташцеи дIайовзийт.

Цу дерригнех хьахиначул боагIаш бола лоархIам баьб. ДIадахача шера производства эффективности балха дикали лакхъяра республике яьржача яхье кхозза хьалхара моттиги карара кара тела. Ше байрахки хьожаяьй цар коллектива. 1977 шера итогех а республикански Сийлен улга тIа яькхай из.

Завода кулгалхой, партийни, профсоюзни организацей вIаштIехьдаьннад продукце дикал лакхъяра тIехьа яьржача яхьа беррига хIана бац аьнна болхлойи специалисташи юкъеоза. Предприятерча 560 болхлоех пхи бIаь ши-ший комплексни планаш тIанийца къахьегаш ва. Iилманеи техникаиеи карагIдаьннараш балха юкъехкухьача завода рационализатораши изобретателаши ловца дакъа шерагара шерага нонагIа хул. Цар хьинарах, хьаькъалах соахка предприятена 12,7 эзар сом пайда хьахиннаб. Кердачоа тIакхувш вола дика новатор санна белгалваккха воагIа слесарь-сборщик Н. В. Бочаров, наладчик М. В. Сапентьев, инженер-технолог А. Б. Булаткин, резчик А. Т. Авакинян. Заводерча 58 рационализаторах 22 КПСС член ва.

Тахан коллективе кийчъеча ерригача продукцех 93 процент яр тIахьожам боацаш дIаэц болхлошкара. ХIаьта укх тIеххьарча шин шера приборий бархI тайпана дикала хьалхара категори еннай.

Цу тIа кхачара бокххача лоархIаме хилар хIаравар шийн тамагIа долаш хилийтар духьа баьржа къовсам. Из бокъо лу укхаза ах шери гIалат ца воалаш продукци дIатийнача сага. Цу тайпара бараш хIанз предприяте итташ ба. Царех ба электромонтажникаш Т. В. Егоров, П. И. Волгин, токараш В. И. Перекрестенко, П. В. Быстриченко, фрезеровщикаш М. Р. Коротких, В. П. Зюбин, кхыбараш.

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеша, КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК дайтача Письмоє хьинар айдаьча завода дукххача болхлоша лаьрхIад укх шера 7 октябрга — Конституце шу дизарга кхоачаш шера декхараш кхоачашде, хIаьта цхьаболчар ерригa пятилетка диъ шера а кхаь шеран ах шеран а кхоачашъергья аьнна декхар тIанийцад. Заводе керттера йолча электромонтажни цеха коллективо дош деннад кхаь шера задани цу денга кхоачашъергья, аьнна.

Уж декхараш кхоачашделга Iалашдара завода администрацеи общественни организацешеи шоай ни тIэберзабе беза предприятега ритмично болх байтара, брак ерашцеи дисциплина телхаерашцеи цIенхаштта къовсам боаржабара, хIаравар доккхачун а зIамигчун а кхом беш хилийтара, хIаьта керттердар — тIадиллача гIулакхацара хIаране бехктокхам айбара.

Керттердар хьал-торо айяр да

ЯЛХ-ВОРХI шу хьалха укх заводе хиннача хIанз йовзаргъяц из предприяти. Цу хана фабрика чухиннача бос байна цхьаь лаьттача цхьан корпуса гонахьа хIанз хьалъэттай завода керда цехаши службаши. Гаьнара дIахьежача гуш йолча шозза вIаштIаръяьча заводоуправленена Старопромысловски шоссега асфальтови никъ тIабоагIа. Контора хьалхашка ягIа гаьнаш, зизай клумбаш. Административни здане чухье, цу чура цIе уголок, столови сийрда а сапаргIата а хетаргдолча тайпара дахчанцеи пластикацеи кийчъяь я.

ХIанз делкъа хана сиха хIама даа а цул тIехьагIа кIезиг дукха истолаш тIарча ловзарех ловза е кхыча тайпара самукъадаккха кхоабу болхлой.

Заводе къахьегачарех дукхагIбараш кхалнахи мехкарийн ба. ТIаккха дIадахача шерага кхаччалца царна чIоагIа эшаш дола гигиена цIенош, кхыйола бытовой помещенеш кье а лостам болаш а яцар. ХIанз лерттIа вIаштIехьдаьхад уж гIулакхаш, хIаьта ер пятилетка чакхйоалаш санитарно-бытовой помещенеш 1800 квадратни метрга дIакхоьчае лерхI.

Болхлоша IалаьмаIте чIоагIа доккхал ду шоай вахара хьалаш тоадара администраце, общественни организацеша лерттIа йоакхо еш хиларах. Укх тIеххьарча шерашка завода чотагIа хьалдаьд диъ вIаштIардаь цIа. Цига шоай керда вахар дIадоладаьд 242 дезало. Ер пятилетка чакхъялалехьа кхы а ши цIа хьалде дага ба укхаза. Цу дерригне торо елар дукхха дезалий вахар сапаргIата даккхарал совгIа балха тIа нах кIезигагIа хувцабалийта а. ХIаьта уж цIенош завода гаьна ца хиларца шоай ханнахьа балха хьабахка вIаштIехьдоал цар, шоай гIулакхашта дукхагIа юс мукъа ха. ХIаьта гаьна бахараш хан-ханнахьа автобусашца хьакхувл заводе.

Вай ханарча предприяте болх беш болча наьха къахьегама, дешара, салоIама гIулакхаш аьттоница леладе вIаштIехьдаргдац цар бераш леладе яслеш, берий бешамаш ца хуле. Цу деша а лерттIа терко еш ба заводе. Кастта болх бе йолалургья 140 бера лаьрхIа берий беш.

— Цхьа шу хьалха КПСС Грозненски горкома бюрос дийцар «Парте XXV съезда решенеш кхоачашъеча профсоюзни организаце лоархIам айбара партбюрос беча балхах» яха дош, — йоах завкома председатела В. Т. Голованова. — Цига тха коллективана карагIдаьннараш белгалдоахаш санна болхлошта къахьегама а салоIама а лерттIа хьалаш хьаде дезаш хилар хьалхадаьккхар, хIаьта оаха укх тIеххьарча хана дикка болх баьб уж хьалаш тоалеш.

ХIанз гучахьарча партийни а болхлой юкъарча а собранешка, партбюрои завкомеи заседанешка дукхагIа дувц коммунистий авангардни лоархIам айбарца, болхлой къахьегамеи политически хьинар айдар духьа социалистически яхь йоаржаярца, къахьегамхошта комплексни хьисапе кхетам лулга Iалашдарца, наьха къахьегамеи вахареи хьалаш тоадарца дувзаденна дешаш. ТIаккха из бахьан долаш хинна дика хувцамаш белггала гуш да коллективе.

Мукъача деношка каст-каста вIашагI а кхийте Нохч-ГIалгIайчеи а кхыча лоалахарча автономнии союзнии республикай а хозача моттигашка салаIа ух болхлой. Кхоачам ба алхха дIадахача цхьан шера вай республикерча Беной, Чишки яхача юрташка, хIаьта иштта йовзаш йолча Баксански чIоже, Цейски шан гIайре йолча, Каспийски фоьда тIа, Балкхароийчен Iамашка, городашка Тбилисе, Ереване уж хиннилга белгалдаьккхача.

ХIаьта заводера хIара вийлагIвар санаторе, салоIача цIагIа е пансионате путевкаегIа шоай унахцIено тоаеш хиннав.

Болхлой хьал-торо айлуш йолга хьагойт тIа-тIа цар нийду алапеш алсамдувлаш хиларо а. ИйслагIча пятилетке 41,9 процент тIакхийттад из.

Iилма-техническ революце замалахьа болх вIаштIехьбоаккхача хьалхашкя увтта декхараш тIа-тIа чоалханегIа хул. Цу хьалашка хIара болхло дешанза, шийн балха квалификаци лакхъянза, вIаши тара йола профессеш караерзаянза валац. Цудухьа уж дешаш дицдолийтац завода партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша. Коллективера хIанз ахаиел совгIа бола болхлой, гIулакхера нах, специалисташ лакхера е юкъера дешара заведенеш чакхъяьха ба, 65 саг болх бешше а вузашка, техникумашка, болх беча кагирхой школашка дешаш ва.

Шеко яц, шоай иштта еча йоакхои пятилетка дIахорча шерашка кхы а дикагIа къахьегарца болхлоша жоп лургхиларах.

С. МАЙСИГОВ.

ХЬАЖКIАШ — ЛОАРХIАМЕ КУЛЬТУРА

Хьажкlашца оаха болх бу дукха ха я. Аз айса 1957 шера денз кхею из культура. ХIаьта а, хIара шера вIаштIехьдалац дика ялат хьувкъаде: тха балхаца дувзаденна доацаш бахьанаш а хул — ша тохнилга, йокъал оттнилга, и. кх. дI. Иштта ха нийсъелча дагавоал специалисташца, хьажкIаш кхеяра опыт дукха йолча новкъостаща. Цу гIулакхо массаза а новкъостал ду.

Юбилейни шу аьттув болаш денадар хьажкIаш кхеяра. 200 гектар дар тха кха. Из сайна хьинкъоастадаьчул тIехьагIа оахам де кийчбелар со. Техника, удобренеш кийчйир хьалхе а. ХIара гектара лаьрхIа 50 килограмм нитроаммофос яха удобренеш тайсар оахам деча ханна, цул совгIа 5 центнер суперфосфат тессар, хьалхагIа 3 центнер мара ца тийсача.

Ханнахьа, агротехнически боъкъонаша яххача тайпара дIайийра дикагIдолча фух йола хьажкIаш. Оахамцара тIоадал дIакъовлаш а, оасар дохадеши кха цамцадоаккхаши а макха баьккхар кхозза, цу даькъе хьажкIаш тIаьнначул тIехьагIа а боаккхаш. МугIараштa юкъе культиваци йир шийн ханнахьа. Лоацца аьлча, доагIаш дола Iунал дир дIайийнача культурана.

Уж балхаш деча хана а хьалхагIа а терко яйташ дар социалистически декхар тIаэцача хана, юбилейни шера а. хIаьта Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара а сийна яхь йоаржаеш денна дош: хIара гектара тIара 35 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэца.

Цул совгIа тха звеноца яхь лелаю Евкуров Жабраила механизированни звено а яр цIенхаштта йола къовсамхо. Жабраил дукххача хана денз хьажкIаш лелаеши йоккха опыт йолаши специалист ва. Кхетаде хала мичад, къахьегама вахте хьалхара моттиг яккха безам хIаране хиннилга.

Хьу санна лакха хьаэттар хоза кха. Шекваьла везаш дацар социалистически декхар тIеххоачашдергхилар. ХIанз керттера йоакхо е еза дош дар шийн ханнахьеи ца дойташи хьалкхедаь ялат чуэцилга.

Ка бола ялат чуэцача хана вай мехка, цу даькъе Нохч-ГIалгIай республике а, шерра яьржар комплексагIа балхаш ду метод. Чуэцара-транспортни отрядаш вIашагI а ехка, тха боахаме а йолайир хьажкIаш чуэца. Цу ханналца ца хиннача тайпара сиха чакхъяьккхар механизатораша, шофераша, кхыча болхлоша из бехктокхаме йола кампани. Юххера а, итог яьчул тIехьагIа, звенос дIайийнача 200 гектарах хIаране тIара 42,6 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьлар.

Юрта боахаме шорта да хьаде хIама. ХьажкIаш чуийцачул тIехьагIа тхо а дагIац Iохайша. Тайп-тайпара балхаш ду — хьайбаш леладерашта новкъостал деш, удобренеш дIаккхухьаш, техника тоаеш. Дукха ха йоаццаш арадаьнна КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК вай мехка къахьегамхошка яздаь Письмо дийшачул тIехьагIа кердача низаца яьржай совхоза механизатораштен кхыча болхлоштен юкъера социалистически яхь. ХIара коллективо, хIара болхлочо хаддаш дола декхар увттаду шийна хьалхашка, хьеж шийн торонашка. Тха звенос а керда социалистически декхар тIанийцад пятилетка кхоалагIча шера — 200 гектарах хIаране тIара 45 центнер фуалъяьха хьажкIаш хьалкхее.

КОДЗОЕВ Бахьаудин,
«40 лет Октября» яхача совхоза механизированни звенои звеньевой.

Иттлагlча пятилетка хьалхарча кхаь шера задани СССР керда Конституци тIанийца шу дузача денга кхоачашъяра доккхий декхараш тIанийцад Грозненски экспериментально-механически завода дукххача болхлоша. Царех ба пятилетка хьалхарча шин шера задани Октябра 60 шу дузача денга кхачалехьа кхоачашъяь вола слесарь-сборщик Кречетов Николай Павлович, электросварщица Старовойтова Надежда Игнатьевана, слесарий-сборщикий бригадир Искрюк Владимир Иванович. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 130 процент кхоачашъю цар. ХIанз укх шера шоллагIча квартала чотах къахьегаш ба уж.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) электросварщица Н. Старовойтова, слесарь-сборщик Н. Кречетов, бригадир В. Искрюк. **И. ПЛИЕВА сурт.**

Вай лоалахой болча

АЙДЕЛАР КОЛЛЕКТИВА СИЙ

Иттлагlча пятилетке ХIирашкахьа хьалхле лелаеча боахамех я Пригородни района «Россия» яха совхоз. Цхьа дезал санна хьаьнала къахьегаш ба цига гIалгIай, хIирий, эрсий, кхыча къамех нах. Наьсарен района боахамашца оагIув а болаш дада совхоза лаьтташ. Цар тIа дика хьувкъам кхеберех цаI я Уртаева Роза — совхоза хIвнзара керттера агроном, СССР Лакхехьарча Совета депутат.

МугIарера ахархо йолча хана денз нахаца товш хиннача цунна, керттера специалист хилча сихха мотт корабир шийна уллув къахьегачарца. Бакъда из хилалехьа дуккха ха дIаяхар.

...Кердача болхлочоа новкъостал эшар боккхагIчаргара, кхай тIа шортта балха говзал Iоаяьчаргара. Эггара хьалха Розайна новкъостала вера баьцадаараш кхедеча бригаде агротехника дикагIа ховш хинна Чеботарев Петр. Болхло яр из.

— Роза, тахан вIалла а салаIа безам боацаш я мотт сона хьо? — хаьттар цо, кхалсага болх зийначул тIехьагIа.

— Саралехьа укх мула тIара оасар дIадаккха безам болаш йоаллар со, — аьлар вокхо, йовлакхаца бата тIара хьацар дIа а доахаш.

Розас кхозлагIа дора из оасар бIаьсти яьлча денз. Из ховра Чеботаревна. Хоастадир цо кьонача болхлочун къахьегамцара доттагIал чIоагIа хилар, могадир Розас иштта хьинаре болх белга. Цхьаькха а тIатехар говзанчо: юртбоахама культураш дика хьувкъаяра гIулакх массаза-а агротехникаца дувзаденна хила дезилга.

Цу хана денз каст-каста агротехниках дола книжкаш дешa яьлар Роза. ДIаухар шераш. Роза дешаш яр, дешашехь болх а беш. Чакхъяькхар Горски юртбоахама институт. Цхьа ха яьлча боахама кулгалхоша баьцадаараш кхеду бригада дIаэца аьлар Уртайга. Роза юхагIертар, ше балхах ца лоархIаяр кхераш.

— Сай цхьанне болх а лерттIа бе хIанз мара Iома ца еннача аз мишта вIаштIехьбоаккхаргба бIарччача бригада къахьегам? — аьлар цо юххера а совхоза директорага.

ХIаьта а кулгалхошта гора Розайх боккъонца йола специалист хиннилга, ховра нахаца болх бара опыт цо Iоаергйолга.

Цу хана денз йолаелар Роза баьцадаараш кхедеча бригада доал де. Бригаде къахьегаш хинна нах — дукхагIча даькъе — гIалгIайи эрсийи — цунна хьалха денз дика бовзаш бар, цар дукха баьбар цхьана болх. ВIаши мотт ховш дIаболабелар кердача бригадирен коллективеи болх. Бакъда, дерригa хетача бесса доацаш а нийслора. Цкъа цхьан механизатора кердача бригадира шийх тийша дIабенна болх тесса лелабелга хайра Розайна. Из гIулакх кIоаргагIа теххар цо. Агротехнико хьеххача тайпара кIоарга дIадийнадацар нарсий ги. Механизаторца къамаьл дир бригадира.

Раьза хилалзар механизатор. «пхе шера болх беш Iа мара гIалате могабаьбац са болх», аьлар духьала.

— Мегаьд, — аьлар бригадира, — бригадацарча наха фу оал хьожаргда вай.

Механизатораштa юкъе къамаьл хинначул тIехьагIа корта чубахар бекке волчун. Цул тIехьагIа кхы гIалат даьннадац цу трактористагара.

Иштта оттадаьча гIулакхо лупи бола пайда дукха ха ялалехьа гучабаьлар. Лакхарча агротехнически боараме чакхдаьлар бIаьстан кхашкара балхаш. Иштта къахьийгар бригадерча ахархоша дIайийнача культураштa Iунал деш а.

Хьалхарча шерашка гектара тIара халла 150 — 160 центнер мара чуэцаш ца хиннача болхлоша 200 центнер совгIа баьцадаараш чуийцар. Цу хана денз лакхдала доладелар бригада а цун кулгалхочун а сий.

Дукхача шерашка Уртаева Розаси цун коллективой доаха толамаш белгал а доахаш, цунна елар «Знак Почета» яха орден. ДагадоагIа сона цу хана цига даь къамаьлаш. Массехк шера Розайца баьцадаараш кхедеш йолча Парова Рукъета йоахар:

— Аз Розайца болх беча хана денз цунгара дикадар, хоза гIулакх мара гучадаьннадац сона. Шийгара новкъостал эшачоа цу сахьата гIо де кийча хул из. Интернациональни доттагIал лакха лоаттадеча тха бригада хIара болхлочо шийнана, йиша лоархI Розайх.

Комсомолка Погорова Лидас йоахар:

— ЧIоагIа терко ю Уртаевас кагирхой. Из гIерт къахьегам безаш тхо хьалкхеде. Цун новкъостала дукха кьона болхлой сайрийнарча школе дешаш ба...

Укх пятилетка планаш кхаь шера кхоачашъе лаьрхIад совхозе. ТIанийца социалистически декхар кхоачашдара лаьрххIа къахьег боахама коллективо. «Россия» яхача Пригородни района совхозаца социалистически яхь лелаеш я Нохч-ГIалгIай республикера «Ассиновский» совхоза баьцадаараш кхедерий коллектив. Пятилетка кхоалагIа шу ше-ше дикагIа чакхдаккха лаьрхIад царех хIаране.

М. ОСМИЕВ.

ВИЗЗА ВОЛА КОММУНИСТ

Малх хьежаш, хоза денача дийнахьа цIаьхха морхаш тIаяьккхача дуне баьдлуш санна, зIамигача сага бIаргашка бовд техар мастеро, ше балха дIаэцаргвац аьлча. Тамаш а яцар, из чIоагIа дог гIоздаьнна, шийх бIубенна венавар заводе хьавоагIаш. Цунна моттар ше хьама-кхаьччинге балха дIаэцаргва. Кадрай отдело ше дIахьожаваьча №1 йолча цехе дIачувахар из геттара дог гIоздаьнна, ше балха дIанйцарг лаьрхIа.

Цхьабакъда из цига доалаш хиннадацар. Цеха мастера Шабаева лоацца аьлар: «Аз эцаргвац из сайца болх бе хьа». Цигача дог нйккхар Мухьмада массадолча хIама. «Сона хийттача бесса атта а хиннадац ер-м. Ма духьал ваьлар хьо», яхаш, башха дIаваха дог ца доагIаш латтар зIамига саг. МассагIа дар цунна дагадаьлар: «цIагIа йоккха саг нана, хIаьта Эскаре гIулакх даь а ваьнна цIавена, массадола хIама эшаш вола ше, юхебиса зIамагIа бола дезал».

Цкъа аьттув ца баьлча сага вахар дерригa а талхаре, цхьаккха саг ираз долаш хургвацар, хIаьта Мухьмада тIаена боад цу сахьате, сийрда малх гучабаьлча санна, тIера дIаяьлар. Дика нах дукха ма бий дунен тIа, царех вар, матарваха, мастера аьнначох дог деха Мухьмад латташ, хьагучаваьнна цеха начальник. Цо акхар дувцачох ше ма кхийттинге, аьлар мастерга: «ЗIамига саг балха хьаэца». ЦIаьхха гира мухь Iобаьлча санна хийтар Мухьмада.

Цунна хIанз дагара валац цу дийнахьа шийца болх бе ше дIанйца хинна шийн хьехамча Могушков. Массадола хIама дика дIададацар юхьанца. Де дезачох ца кхеташ а ка ца йоалаш а моттигаш нийслора. Цхьабакъда Могушкова ца ховр хьахьехаш, массадола хIама довзийташ, шийна могар дора зIамигача сага гIо де, из балхах кхетийта гIерташ. Кхаь бетта цун ученик волаш болх бир Костоева, тIаккха цунах хилар визза токарь. Из болхлочун сийлен цIи цо бакъ а яьй. ХIанз из ва йиъ лагIча разряда токарь. Селла чIоагIа цо караерзаяь из токара говзал шийна езаенна хержай Мухьмада, аьле хеталу, цо доахача доккхийча балха хьокхамашка хьежача. Бакъда из иштта дац. Мухьмада йоах: «Специальность хоржилга-м да а дацар, хIаьта токарь хила сона дага а дацар. Со деша вагIаш «токарни станок» яхаш цхьа предмет дар тха. Аз цунах шиъ а яьккхар. Бакъда хIанз со юха а специальность харжа езаш хилча аз из мара хоржарг-м яцар».

Мухьмад бакълуьлга ховргда цо болх беш бIаргабайначоа, цу хана духхьал цу гIулакха хьакхеллача санна хул из. ХIаьта цо даьхача доккхийча хьокхамех, цо болх дика барах теш хьо из иштта хиларах. Костоев Мухьмада шийн денна нормаш 130—150 процент кхоачашъю. Цо иттлагIча пятилетка шин шера план ханал дуккха хьалха кхоачашъяьй, хIаьта 18 январе кхоачашъяьй укх шера хьалхарча бетта план. Из доацаш карарча шера март-апрель бетта чотах къахьегаш ва из. Визза вола коммунист, шийн гIулакхах дика ка йоалаш вола къахьегамхо Даьхено дукххача совгIаташца белгалваьхав, цо доккхал деш лелаю коммунистически къахьегама ударник яха цIи.

ХIанз а наггахьа дагадох Мухьмада ше балха дIаэца ца тугаш мастер кхийста. Из ше ва хIанз къонабарий хьехамча, из волча хьавайта ученик цо беча балха бIарахьежаш, ше мишта Iомавелар а ца ховш шаьрлу болх бе. Цо дуккха а къонабараш визза токараш а баь болх бе дIаболабалийтаб. Цар Мухьмада, цхьан хана шийн хиннача хьехамча цо санна, баркал йоах хIанз.

Грозненски «Электроприбор» йоккха завод я, хIаьта цун коллектив геттара дуккхача нахах латт. Цу наха юкъе шийн доккхача хьинарца, лакхача балха говзалца, интернационализмахи патриотизмахи дог дизза вола коммунист хиларца белгалвалар, Мухьмад шийн ха, низ ца кхобарах хинна хIама да.

Завода партийни организаце секретара Ченский Николай Михайловича йоах: «Дика болхло ва Костоев, шийн балхах дика кхетарал совгIа, из бе беззача бесса хьабеш а ва из. Ше Iуйрийца балха хьавеча, цхьабараш санна хьалха ма-вий со яхаш лелац из, баракъа хувцал мара ха ца йоаккхаш, шийн станока тIа дIаотт, хIаьта балха ха чакхъяьннаяле а ше деш воаллар даь валлалца чуваха сихлуш а хилац».

Мухьмад дика токарь хинна Iац, из воккха общественник а дика цIен-да а ва. ХIама ха, довза гIертачун кайоал моллагIа а долча гIулакхах. Иштта хIама довза гIертачарех ва из. Мукъача хана ца довзар довза гIерташ тайп-тайпара литература Iомаду цо.

СССР керда Конституци тIанийца шу доалаш шоай пятилетка кхаь шера план кхоачашъе гIерташ ба Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой, цхьабакъда Мухьмада-м хьалхагIа кхоачашъергья из. Цун шийн я программа «Ма-могга дикагIеи сихагIеи болх бе!» ХIаьта цун цунах кааргхиларах из мел вовзар дог тийша а ва.

Х. АУШЕВА.

ДОТТАГIИЙ ПИСЬМОШ

Шалински пионерийн дешархойн ЦIен кидовцаша йоазовца шоай нийсархошца дукха бувзамаш леладу. ХIара дийнахьа кхухь почтальона хоза маркаш тIайола письмош: цар адресаш да ГДР, Болгари, Венгри, Минск, Усть-Илимск, Братск...

Къаьстта чIоагIа доттагIал тоссаденнад Шаьларчеи Мински областа йоккха йоацача Логойск яхача городерчен берашта юкъе. Цар шоайла дIа-хьа кхухьийт сувенираш, открыткаш, значокаш. Нохчий бераша шоай ханарчарга язду вайнаьха мехках лаьца, цун дIадахачохи таханарча вахарахи, хIаьта белорусски бераша — Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема доакъашхоех-мехкахоех лаьца материалаш гулъеш беча краеведчески балхах.

Шуга де цхьа дехар да тха. Нохчий меттала дола эбат дайта тхона. Шоана оаха «Хатынь» яха альбоми мемориальни музеера значокаши ейт».

Е. КИЗЕРОВА.

ДIадаха кхоачамбоацараш

Массаза а дика йоагаш хиина электрически сердал укх тIехьарча хана хьаллоталуш-дIайовш я Алхан - Калерча дукхагIйолча улицашкарча наьха цIеношка. Балхашкара баьлча ши-ший цIенгахьа ласта сихлу укхаза бахараш, хIвна аьлча, фатагеч лаха, лампаш кийчъе езаш хул уж. токах тийша Iе йиш яц цар, из тешаме яц.

Нагахьа лаха волавелча, юрта электромонтер а вац. ЧIега а ца боаллаш латтача электроподстанце рычагаш тIакхаьчкхаьчачо хьал-Iо а етташ латт. ТIаккха из гIулакх вахара чIоагIа кхераме да. Наггахьа лампаш дIа ца йовш йисача цIей долаш санна хет цу улицашка бахача наха. Бахача наха кIордадаьд горэлектросета диспетчерске оарц дехаш телефонаш етта.

Из мара дeций? Баха нах маькхаца Iалашбар а во лел цу юрта. Тикашка гIолла чакхбаьлча юххера а сайрийна цаца, оаркхув вIашагIтоха дезаш хул баха нах.

Старосунженски маькх хьаеча заводера укхаза яхьаш йола маькх дукхагIа йолча хана тIагIоллара мерца, юкъера бийда, е миста, чам боацаш хул. Цу тайпара яр укх шера 12 январе цигара Ермоловски птицефабрика тика тIа ена маькх а.

Ше йолча ле баьхкача нахага, дIа ца эцаш улла маькх дIа а хьекха, тика заведующе Алиева Табарикас аьлар: «Тхона Старосунженски маькх еча заводера кхухьа маькх массаза а ишта хул. цига леткъеи акташ язъси кIордадаьд тхона. Яхьаш яр а саррахьа яхь цар, шоллагIча денга яьлча из йокъалу. Наьха лодкъамаш лехьаде кIордадаьд тхона».

Алиева бакълув. Цу тайпара шоашта новкъарле еш дола кхоачамбоацараш дIадаха гIо дар дех алханаклинцаша.

Я. ЦУЕВ.

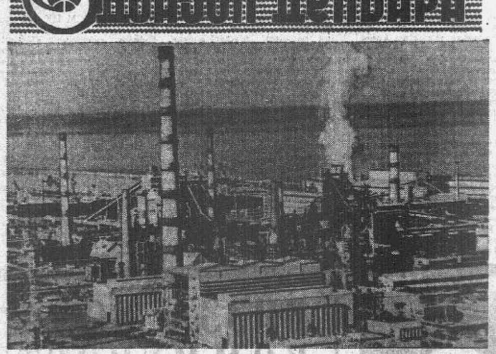
КАЗАХСКИ ССР. «Северная» яхача шахтера Карагандински бассейн хьайийллача дийнахьа денз миллиард тонн кIор баьккхаб. Миллиардни тонн кIор баккхара доттагIлеи вахте лаьттарашца бар «Карагандауголь» яхача ерригача объединенера цIи хеза шахтераш. Къахьегама коталонца горнякаш даькъала бийпар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева.

ИттлагIча пятилетка кхоалагIча шера карагандинцаша лаьрхIад планал совгIа 660 эзар тонн доагор даккха.

СУРТА ТIА: миллиардни тонн кIор боаккхача дакъа лоацаш хинна «Северная» яхача шахтерча В. Богданова (юкъервар) бригада членаш.

В. ПЕТУХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОЬЗОЛ ДЕХЬАРА

Искендерунера металлургически комбинат Турецки индустре флагман я. Цу йоккхаг1ъярех йолча промышленни объекто хьахьокх т1ехь-т1ехьа-г1а ч1оаг1 а деш Турцен Советски Союзои в1аши д1а-юха экономически г1улакхаш леладеш хилар. Йиззача проектни мощностаг1а болх бе йолаелча мехка шера 4 миллион тонн болат луш хургья из. Комбинате турецки болхлоша, техникашца, специалисташца цхьана къахьегаш я советски специалистий йоккха группа а. Шоашта ховр, шоай опыт турецки коллегашта д1алу цар. СССР-ера ена технически оборудовани а машинаш а 1омае царна новкъостал ду.

СУРТА Т1А: Искендерунски металлургически комбинат.

ТАСС фотохроника.

Прогресса наькъаг1а

БАЬННА ЛЕЛАРАШ ЛАЬТТАШКА 1ОХУВШ

Дукха шераш хьалхаг1а денз д1айийна х1ама ца хулаши юрта боахам лелабара пайдана йоацаши лоархIаш хиннай Додоме юхе г1олла. Танзанена юккъе яда районаш. Йокъал латташ йолча климато, д1айийна х1амаш наг-нагахьча моттигашка мара т1а ца йоалаш хиларо хьалхаг1е а денз белгалдаьккхад цу районе бахача наха д1ахо де дезар, уж баьнна лелаш лола вахар доладанза баргбоацача а кхоачабеш. Б1аьш шераш хьалхаг1а денз д1аболабаь вахара никъ цхьанна х1аманга хувцалургбац, цу моттигашка баха нах даьм бала хьеганза а хийн я х1амеи лохаш лелаиза а баргбац аьнна хеталуш дар.

Кердадар Танзане даьнна лелача халкъий вахара юкъеденад 1967 шера Арушски деклараци, мехка социалистически достам бола никъ белгалбаь дола документ, т1аийцачул т1ехьаг1а. Социально-экономически эргалоний процессо бохабир гаьнна хьалхаг1а денз ч1оаг1беина хьабена Танзане вахара никъ. Керттера уйла т1аяхийтар юртбоахама производства даькъе хувцамаш дара, х1аране ши-ший боахам лелабара хьисапашкара юкъерча хьисапашка бовлара — «уджамаа» яха юкъа къахьега юрташ яхкара. «Танзани дег1айоалаяра лард я,—йоах деклараце т1а, — юрта боахам. Цо хьалур алсамдаккхар — мохк когаш т1а оттабара тхона новкъостал дергдолаш ше ца1 мара кхы боаца никъ». Тахан мехка я юкъара боахамаш леладу 8 эзар гаргга «уджамаа» яха объединени. Ерригаш а х1ана яц аьнна ярашка юкъхьанцара школаш, медицински пункташ, водопровод я. Йоазув-дешар хьеха курсаш хьайийллай боккхаг1бараштa. Ахархоша къоабалъю партеи правительстваи чакхйоаха социально-экономически эргалонаш, хьинаре къахьег шоай доалахьа леладе д1аденнача кхашкеи фермашкеи. Цар кхетаду, цу наькъаг1а бахача мара шоаш дикаг1а йолча кхоанеига кхоачалургбоацилга.

Баха нах «уджамаашка» в1ашаг1тохаро даьнна лела халкъаш а т1аззад. Уж лаьтташка даха 1охувшаду, доахан леладарца цхьана ялаташи цхьайола культураши кхее даьннад.

Укх т1еххьарча шерашка Додомана гоннахьа хьахиннай селхан баьнна лелараш баха хайша итташ юрташ. Царех ца1 — Мпунгузи — йоккха объединени я. комсий бешамаш, хьайбаш леладу фермаш, борц, сорго, кхыйола кхачан культураш д1айийна кхаш а долаш. Мпунгузе председатела Андреа Гунгуре яхачох, юрт йиллай 1969 шера, доахан леладеча кхаь отарашкерча ткъаь итт дезало, парте баь т1ахьехам хьал а лаьпа къаьнара вахар геттара д1аккхессача хана. Цхьа ха яьнначул т1ехьаг1а царех д1акхийтар кхыбараш а. х1аьта тахан юрта бах 982 дезал. Цхьана хьегача кьих доккха беркат даьннад, йоах А. Гунгуре. Массехказза йоккхаг1а хиннай юрта доход. Шоаш даьккхача ахчах к1а охьа фабрика хьалъяьй цига бахача наха, кооперативни бола никъ билла болабаьб. Эггара дукхаг1а ахча хьежаду производство шеръяра, хий уха каналаш дахара, бахача наха хий лоаттаду системаш хьалъяра, техникеи оборудовании эцара. Керда лаьтташ шоаш д1адувш ахархоша ч1оагг1а уйла т1айохийт йокъалах кхаш лорадар духьа хьунаш д1айог1ара проблема къоастаяра.

Юртарча дерригача г1улакхашка, саготаг1а йола проблемаш къоастаярга хьожаш я лакхера орган — юрта ваха 18 шу даьнна х1ара саг член а волаш йола юртара ассамблея. Производствацa, унахц1ено лораярца, просвещенеца, законности порядоки леларца дувзаденна декхараш кхоачашделга хоржаш йолча совета т1адиллад. Танзанийций хьашташ лорадеш латт из 1аьлал, юрт социальнии экономически г1улакхашца эргаяккхара даькъера лоархIаме функцеш кхоачашъю цо, доллача х1аманна баха нах теш цунах. «Юртий советаш в1ашаг1йохкарен шоай декхараш кхоачашдеш цар даьха толамаши Танзанерча демократе лард я», — ахархой вахарера советий лоархIам ишта бийцар президента Д. Ньерере.

Совета инициативаг1а социально-бытовой комплекс хьалъеш латт Мпунгуэе. Из хьалъераш юрта баха нах шоаш ба. Г1улакхаш цу предприятеш, детсад, тика, диспансер, библиотека, заседанеш ю зал, парте отделенеш, общественни организацеш, 1аьдала моттигера органаш чутарлургйолча массехк зданех латташ хургья из комплекс. Из хьалъелга дагадехача ахархой инициатива хьаллаьцай цу г1улакха юрта специалисташ бакийтача, техника, г1ишлой материалаш еннача правительства оаг1онгахьара.

Оаха даьха толамаш даха тха в1ашт1ехьдаьннад, йоах А. Гунгуре доккхал а деш, «уджамаашка» в1ашаг1техача дерригача бахача наха духхьал цхьана къахьегар бахьан долаш. Ахархоша цхьана къахьегаро хьахьекхад тха районара лаьтта юрта боахама пайдана дац аьнна хийтта уйла харц хилар. Къахьегаме тхона карag1дуваларaш цакъадаргда Танзани дег1айоалаяра политически экономически программа кхоачашъеча.

В. КРЮКОВ,
ТАСС корреспондент.
Дар-эс-Салам.

Сакъердаме х1амаш

ЭЗАР ШУ ХЬАЛХАГ1А ДЕНЗ ЙОЛЧА КЪАЙЛЕНАШКА

Египта ширача исторе кхы цхьаькха цхьа оаг1ув а хьаеллаенна 1илмахой б1аргашта хьалхашка. Луксорера — дерригача дунен т1а довзаш йола ширача цивилизаце памятникаш долча моттигера — гаьна йоацаш йоккха архитектурни ансамбль кораяьй археологашта. Гучадаьннад. XVIII-ча династе паччахьал даьча хана (вай зама хьайолаялале хьалхаг1арча 1580 — 1320 шерашка) Мут яхача богине (даьла) сийна из хьалъяь хилар. Ансамбла керттерча г1ирсо — Мут-даьла храма — 70 эзар квадратни метр моттиг д1алоац. Гонахьарча дуненах элгац д1акъоастаеш лакха т1окарт яьй цунна гоннахьа.

Сеча кера сибатехьа хинна Мут-даьла XVIII-ча династе ханашка Египта лакхехьарча даьла, маьлха-даьла — Амона — алхха ца1 мара йоаца подругеи сесаги лоархIаш хиннай. Цхьа бахьан доацаш дац археологаша леха храми Карнакера ц1и хеза Амона храми шинна а оаг1орахьа муг1арaг1а латташ кхерах яь сфинксаш а йолаш болча шеррача наькъо в1ашаг1ъювзайолийташ хилар. Амона элгац а санна, Мута-храм юхьмараж къилбаседенгахьа ерзаяьи ший кепага диллача ла дагадохийташ болча 1амо кхаь оаг1орахьара чуерзаяьи я.

Мут-даьла храма чухьара кораяьй XIX-ча династех волча фараона Рамзес III-чо хьалъяь кхы цхьаькха цхьа храм а (вай зама хьайолаялале хьалхаг1ара 1320—1085 шераш). Ширача Египта цу паччахьа йоккха ши скульптура чурча храма чу д1ачувоаллача латт. Т1а тхов боацача зале д1ачувугача коридора й1оаххала 1алаьмате дукха ц1еиош да Мут-даьла дын 1амалаш яра. Зал 1окхоачалуччa лакхха айенна латт цу ханашка доккхийча г1улакхаш т1ара жрецаш мара гаргабаха йиш йоацаш хинна алтарь. Мут-храма пенаш т1а шаьра гуш дисад гам хьокхаш даьхача к1оаргача харшашца дав йоазош. 1илмана ч1оагг1а хьаштлолаш да доккхий ц1ейш долча хана яь тайп-тайпара дын 1амалаш хьахьокхаш пенаш т1а дийхка хоза сурташ а.

Мут-даьла храма ансамбла юкъейоаг1а цхьаькха йоккха йоаца, хетаргахьа, цун вийий Хансу — керта т1а бетта диск а уллаш волча сага сибат гойтача бетта т1ара венача даьла — сийна хьалъяь храм а.

Хьалхаг1а хьалъяь хиннача ансамблашта дукхха т1ехьаг1а хьат1адаьд керда г1ирсаш. Мут-даьла храм т1аяг1ача искусственни ах г1айрен территоре т1ара кораяьй Птолемеевг1ар замалахьа (вай зама хьайолаялале хьалхаг1арча 323 — 30 шерашка)хьалдаьи, долла х1ама техкачул т1ехьаг1а, храма г1улакх деш лийннача жрецашта лаьрх1ан хиннача ц1еноех юхейиса х1амаш. Ца1 шоллаг1-чоа тара долча ц1еношка шишша ц1а да, х1аьта царех ца1, массаза а яхар_мо. ялати жрецашта тийина кхыйола продукташи чулоаттаяра къоастадеш хиннад.

Уж моттигаш х1анз а хьаьхка яьннаяц. Цхьабакъда х1анзле а б1убенна ала йиш йолаш да. 1илмахоша массе оаг1орахьара тохкаш долча, цу ханашка пенаш т1а даьча йоазоша а, дийххача хозача сурташа а, юхейисача хьайбай т1еххаша а йиш хулийтаргья вайл массехк эзараш шераш хьалхаг1а даьхача халкъа бытеи г1улакхийи сурт дикаг1а хьаоттаде.

К. ДУДАРЕВ,
ТАСС корреспондент.
Каир.

ЯЬССА Х1АНА ХУЛ ТЕАТРА ЗАЛ?

Моллаг1ча сага дикача х1амах яздеча хана дега боккха тоам хул. Х1аьта тахан са дувца безам бар кхыча тайпара г1улакх да. Хетаргахьа, дуккхача наха дуккхаза а хеза хургда ха д1аме йода нах к1езигаг1а гуллу театра залашка оалаш.

К. С. Станиславке оалаш хинад театре нах к1езига ахара театр ше бехке да, аьнна. Цудухьа цец ца воалаш 1евала хала да театрай залаш ахаиел совг1а яьсса хилара бехке кинои телевидении я, яхаш берригa бехк царна д1ат1абехкача критикий статьяш ешача хана. Ала х1ама дац, киноси телевиденеи к1езиг-дукха театрах юхабаьхаб нах. Х1аьта а керттерча даькъе-м цу г1улакха бехкебараш театра болхлой шоаш ба. Зал яьсса хургьяц, нагахьа санна режиссереи актерийи говзал лакха хуле, цар шоаш ца кхобеш къахьеге.

Цхьабакъда дерриг а дац театрах шийх тийша. Х1ана аьлча наьха теркам т1аувзаргбола спектаклаш уттаяра эггара хьалха дика пьесаш эш. Т1аккха дукха бий тахан вай республике театра лаьрх1а болх бу драматургаш? Халахете а геттара к1езига ба уж. Аз кхетаду вай заманхой культурни а эстетически а хьашташ лаккхденнача хьалашка царна махетта дика хургйола пьесаш язъелга атта г1улакх доацилга. Из кштта дале а кассе билет а ийца спектаклага хьажа венача саго сатувс цо ший уйлашта жоп даларца, ший дег чу низ чубоссарца ше г1адвугаргхиларах. Цу саннача х1аманга сатувса йиза бокъо ецний цун?

Шеко йоацпаш я! Из дац ца долийташ театра болхлой хуле цар леладечох цхьа х1ама хила а мег. Массаза а дагакхаба деза ший спектаклашка хьежарий культурни хьашташ дег1акхувлар театр ше долга. Хоадам боллаш йола граждански позици йоацача, идейни а художественни а даькъе эсала йолча спектаклаша наьха теркам заман керттерча проблемашта т1а ца озарал совг1а цар эстетически хьаштий боарам дег1акхувлара а зе ду.

Соахка тха театро оттайир В. Шукшина «Хьинаре нах» яхача пьесах йола спектакль. Боккхача безамца къахьийгар театра коллективо из спектакль кийчъеш, вайна гонахьа х1анз а т1ехь болаш болча мешанашта духьала йолча В. Шукшина драматурге чулоацам къаьгаг1а хьахьокха г1ерташ. Малашб цу пьеса «турпалаш»? Уж ба хьаьна даар, мерза малар, шоай дег1а ма-могга дуккаг1а тоам бар вахаре керттера г1улакх лоархIаш бола нах.

Ше вокха психолог а деша говзанч а хиларга хьежжа, В. Шукшина шоаш ма-барра уж жуккаргаш гуча а боахаш хьахьокх мел гаьна ба цар сакхетам а оамалаш а боккъонца болча вай заманхой сакхетаман уйлаштеи. Драматурга цу керттерча уйла т1ара па яла г1ерташ из идея ерригача спектакле г1олла къаьгга чакхъяккха хьежар спектакль оттаяь театра коллектив. Цудухьа тхона геттара ч1оаг1а новкъа дар зале баьг1ачарех цхьабараш спектакль чакхъяллалца цу «турпалий» г1улакхашта шоай безам т1аозилга хьахьокхаш хилар. Цо кхы ц1аькхаза а хьалхадоаккх вайна мещански идеологи наьха сакхетам чура ц1еньена д1а ца яьннилга, театра залаша в1ашаг1беттача наьха духовни вахар д1аьхег1дара даькъе х1анзчул т1ехьаг1а а ц1енхаштта къахьега дезилга.

Кхы цхьаькха цхьан спектаклах а ала безам ба са. Из оттаьй моттигерча къоьзча драматурга У. Ахмадова «Хилаиза да воалаш хиша шейх» яхача пьесах. Цу спектакло а дукха нах гулбу, из чакхъяллалца белаш а т1оараш деттаи а хул нах. Цкъарчоа хеталу: ай, дика ма дий театро кийчбаь из болх наха селлара дика хьат1аэцар. Дале я дош к1оаргаг1а техкача гучадоал спектакль оттаьча режиссера М. Солцаева хержар эггара аттаг1а бола никъ болга. Х1ана аьлча сцена т1а яц хилаиза яргйоаца актерски этика. Анекдоташта тара болча, цкъаза эйхьазча бегашца — вешта аьлча, фухха даь а хьажа баьхка нах белабе, царга ма-могга ч1оаг1аг1а сакъердийта г1ерт спектакль кийчъяьраш. Цар теркалдаьдац лоархIаме цхьа декхар — моллаг1а а спектакль наьха уйла дикачунна т1аерзаеш, дикадар а во дар а в1аши къоастаде уж 1омабеш хила езар. Х1аьта из де торо йий сцена т1ара цхьан анекдота т1ехьа шоллаг1дар духьалъувттаьш хилча? Цудухьа пьеса автора У. Ахмадова спектакль д1ачулуча дийнахьа ала бокъо а йолаш аьлар пьеса цу тайпара сцена т1а яккхара ше духьэл волга. Шеко йоацаш цунгара даьннача цу дешаша цун сий айдир сцена т1ара хьахьокхаш хинначоа раьза боацача наха юкъе.

Ховш ма-хиллара, тха театра коллектив каст-каста хул юрташка хьоашалг1а яхе. Х1ана аьлча, тха дукхаг1бола зритeлаш укхаза бах. Цхьабакъда новкъа да юртахошта гойташ йола спектаклаш дукхаг1йолча хана стационаречул лохаг1а бола художественни боарам болаш хилар. Режиссера мел яхар ле а, шоашта ма-могга болх бе а йиш хилац актерий юрта бахача. Х1ана аьлча, з1амигача клубе е йийллача моттиге гойтача спектаклага хьажа геттара дукха нах боаг1а. Цкъаза цар г1аро хьахозийтац сцена т1ара актеро дувцаш дар. Цудухьа актераша къамаьл ду ала йиш яц — цар ц1ог1а детт наьха г1ар эшае г1ерташ. Цул совг1а, эсала хул цу саннача моттиге чакхйоаккхача спектакла декорацеш а. Цу дерригне а лохбу сценически бакъдолчун боарам, х1аьта ше ма-дарра аьлча — наьха художественни хьашташ дег1акхувлара г1о дав ца 1еш, цхьадолча даькъе зе ду а ала мегаргда.

Театра зале дукхаг1а нах ч1оазара дош ч1оалхане долга гуш да. Цу г1улакха, аз лакхе ма-аллара, бехке театр ше да. Фухха даь а производственни план кхоачашъяр духьа оаха цкъаза спектаклаш гойт цу г1улакха пайдана йоацача моттигашка. Со ала валац юрташкарча з1амигача клубашка а кхай т1арча станашка а спектаклаш увттае мегаргьяц, аьнна. А, из динза даргдоацаш г1улакх да. Цхьабакъда цуна хьалхxе а кийчо е еза — зал кийчъеш, хьалхxе а афишаш хьалтохаш. Т1аккха нах сихха хьагулбе безаргбац, шоаш мича боаг1а а ховш, шоашта малаг1а пьеса гургья а ховш боаг1аргба уж. Кхыметтел де хала доаца из г1улакх дича а спектакль чакхъяьлча д1а-хьа къаста нах т1ехьа т1айоаг1ача хана театра балхага кхы ц1аькхаза а хьажа бахкарга дукхаг1а сатувсаш хургба.

Укхаза дийца керттердар белгалдеш, сона хетачох, ала доаг1а театра спектаклашта наьха теркам дукхаг1а т1аозар эггара хьалха театра коллективах шийх тийша да аьнна. Актераш а режиссераш а шоаш спектаклаш кийчъеча хана теркалде декхарийла ба шоай говзал лакхъярал совг1а театра зале гуллу нах духовно-дег1акхувлар шоай керттера декхар долга, атта толам баккха ца а г1ерташ хадданза цу г1улакха шоай низ д1атела, лакха идейни а художественни а боарам бола пьесаш увттае еза цар. Цу наькъа т1а халонаш нийсъяла тарлу, г1алаташ дувла а мег. Х1аьта а, хала бале а, цхьабакъда беркате бола из никъ хержача мара театро нах шийна т1аозаргбац.

Х. НУДУШЕВ,
Х. Нурадилова ц1ераг1ча драматически театра актер.

ФЕВРАЛЕРА ХАОТТАМ

Нохч - Г1алг1ай АССР юкъера лаьрх1ача февраль бетта фегара температура — 1 — 4 градус шелал йолаш хул, х1аьта Грозне — 2 градус шелал йолаш хул. Эггара й1айхаг1а йолча хана 22 градусага кхоачаш й1овхали шийлаг1а йолча хана 30 градусага кхоачаш шелали хила тарлу. Бакъда иштта ч1оаг1а хувцалуш температура наггахьа мара хилац.

Йоачан хул 22 — 24 мм, х1аьта къулбехьеи районашка 15 мм гаргга хул.

Укх шерара февраль СССР гидрометцентра хоамах йоачан нормал к1езигаг1а йолаш хила тарлу. Х1аьта дукхаг1ча даькъе хьалхарча ах бетта хила а тарлу из.

Юкъера лаьрх1ача фегара температура дуккхача шерашка хинначул лохаг1а хила тарлу — бийсана 7—14 градус шелал йолаши дийнахьа 1 градус й1овхалгара 5 градус шелалга кхоачаши.

Хьалхарчеи кхоалаг1чеи декадай цхьадолча деношка температура бийсана 15—20, дийнахьа 10—15 градус шелал йолаш хила тарлу. Шоллаг1ча декаде й1айхаг1а а дохк доаллаш а ха отта тарлу, фегара температура бийсана 2—7 градус шелали дийнахьа 2—7 градус й1овхали а йолаш.

Метеостанци.

КУЛЬТУРА ХРОНИКА

ДАГАБУВЛ КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ

Укх деношка Гудермесе чакхъяьлар района культура болхлой семинар-совещани. Цига дакъа лоацаш бар района библиотекай, культура ц1еной, клубий болхлой.

«Декабрьски (1977 ш.) Пленума решенешка хьежжа Гудермесски района культура учреждеией балхахи 1978 шера хьалхашка латтача декхарехи» доклад йир цига Гудермесски района культура отдела заведующе Зубайраев Ахмед Вахидовича.

Пренешка къамаьлаш даьча районии берий музыкальни школа директора В. Карпенко, Энгель-Юртарча культура Ц1ен художественни кулгалхочо Хь. Эскаджиевас, Брагунски исполкома председатела А. Хубиева, района военкома А. В. Трежисяка, иштта кхычар а дийцар бахача наха т1ема-патриотически, интернациональнии атеистически кхетам балара района культура учреждеиешка 1оаяьча балха опытах, из болх чакхбоаккхача нийслуча кхоачамбоацарехи хьалхашка латтача декхарехи.

Цул т1ехьаг1а гулбеннараша т1аийцар 1978 шера дола социалистически декхараш.

Д1адахача шера социалистически яхьа яьча итогех хьалхара моттигаш яьхача культура учреждеиешта д1аелар парте Гудермесски горкома, горисполкома, культура отдела кара-ра кара тела Ц1е байракхаши грамоташи.

Я. РОЗИНА.

«ЖИВАРИЙ, К1АНТИЙ»

Иштта ц1и йолаш яр Грознерча № 3 йолча юкъерча школе 6-чеи 7-чеи классай к1аькашта юкъе чакхъяьнна конкурс. Х1ара классера кхоккха саг вар цига дакъа_лоацаш.

Конкурса программа юкъе яр т1ема викторина, спортивни яхьаш, «наьна дикаг1вола г1онча» яха яхь. Иштта сурташ дахка дезаш а илли ала дезаш а бар конкурса доакъашхой.

Автоматаш в1ашаг1йохкача а в1ашаг1йохкача а, кхача кийчбеча, чопилгаш д1атегача хьалха яьлар 6-ча классашта юкъе 6 «б» класс. х1аьта 7-ча классашта юкъе толашаг1а 7 «а» хилар.

Котбаьннараша совг1аташи знаши делар.

Р. ЯНДИЕВА.

СЕССИ ЧАКХЪЯЬННАЙ

Укх деношка чакхъяьлар Нохч-Г1алг1ай паччахьалкхен университета студентий 1ан сесси Студенташа экзаменаш д1алуш гойтача дикача знанешеи оценкашеи тешал ду дукхача студенташа б1аррчача семестрах шоай ха а хьинар а ца кходеш къахьийгалга. Дукхача студенташа т1ехдика д1аелар экзаменаш. Царех ба къамаш отделене студенташ Мартазанов Арсамак, Мержоев Ваха, Арсемиков Хьамзат, эрсий меттеи литератураи отделене студенташ Дахкильгова Марем, Мержоев Султан, Муталиев 1алихан, Яндиев Шахбулат, иштта кхы дуккхабараш. Кхы а ч1оаг1аг1а студентий хьинар айдир 1978 шера социалистически яхь йоаржаяьах КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК советски халкъага дайтача Письмос. Студенташа дика кхетаду цу Письмона дола жоп т1ехдикача дешарахи юкъерча вахаре кхы а хьинарег1а дакъа лацарахи латтилга.

Чакхъяьнна сесси. Х1анз сатийна я университета аудиторешка. 1ан каникулаш я студентий. Царга хьежаш дукха турбазаш, лагераш, санаторешь, салаIара ц1енош, лоамаш, туристически наькъаш да.

Д. ИНАРКИ.

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ ХЕСТАБУ

Урус - Мартановски района «Горец» совхоза Херсонская яхача шурий-товарни ферме хилар къахьегаме хьалхалатта-раштa хетаяь Шалажински районии библиотека болхлоша кийчъяь сайре.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Советски Союза къахьегамхоиика дайтача Письмо хьакъехьа лекци йийшар цига Урус-Мартановски районии культура Ц1ен директора Гадаев Султана.

Цул т1ехьаг1а СССР Лакхехьарча Совета депутата Умхаджаева Маликас къахьегача коллективана хьалхашка выступлени йир Урус-Мартан юртарча Ц1еча Эскара ц1ераг1ча культура Ц1ен агитбригадас.

Ферма болхлой ц1ераш а йоахаш иллеш, беламе куплеташ яьхар цар, халхараш дир.

Цу тайпара в1ашаг1кхетараш каст-каста хул культура болхлойи совхоза къахьегамхойи.

Н. ДИЕВА.

МИНСК. СССР халкъа художника, скульптора З. И. Азгура творчество дика йовзаш я вай мехка. Из — ц1и хеза болча паччахьалкхени общественнии деятелий, 1илма, культура, искусства, ц1и хезача Сийлахь-боккхача Дай-мехка т1ема турпалий портретий автор ва.

Укх деношка советски изобразительни искусство дег1айоалаеча доккхий г1улакхаш карaг1дувларахи ваьча дийнахьа денз 70 шу дизарца дувзаденеи СССР художествай Академе бокъонца волча члена, СССР паччахьалкхен премей лауреата Заир Исаакович Азгура Социалистически Къахьегама Турпала ц1и еннай.

СУРТА Т1А: З. Азгур ший кердача балха — Карл Маркса бюста юхе.

Ч. МЕЗИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 февраль.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — 1уйранара гимнастика. 8.55 — «Сийлахь-боккха хувцам». Художественни фильм. Сталинграда районе немецко-фашистсия б1у бохабаь д1абаьккха 35 шу дизарга. 10.35 — «П. И. Чайковскеи С. В. Рахманиновеи романсаш». 11.05 — «Гаьнарча меридиане в1ашаг1кхетар». Телевизионни дукхха сереш йола художественни фильм. 1-г1а сери. 14.30 — «Х1анзарча ханара юрт». Кинопрограмма. 15.30 — «Изобретатель». 16.00 — «Музейшкеи выставочни залашкеи г1олла». Искусства халкъа а» Ленинградски художникий произведеней юбилейни выставк». 16.30 — «Книжка хьа вахаре». 17.15 — «Спортивни класс». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Миллионий ленински университет. «Халкъа долча беркатa духьа». 18.45 — «Халкъа творчество». Телевизионни обозрени. 19.30 — Когсоалозаш фигурни хахкара йола Европа чемпионат. Шиншане цхьана когсоалозаш хахкар. Шоай ло1амаг1а йола программа. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Гаьнарча меридиане в1ашаг1кхетар» яхача телевизионни дукхха сереш йолча художественни фильма премьера. 2-г1а сери. 22.35 — «К1айча оалхазарий г1айренаш». Документальни фильм. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Малхбузен доазон т1а». Телевизионни документальни фильм. 18.15 — «Нохч-Г1алг1айчу г1олла». Информационни программа (эрсий, г1алг1ай меттала). 18.35 — Конституци йолаш а, яхаш а, болх беш а я. «Материальни моральни оаг1ош цхьана таръеш...». Грознески вагонни депо коллектив йолча. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — «Вахара декхар» Граждански т1ема доакъошхочох, къахьегама ветеранах А. Р. Мадаевах йола телеочерк (нохчий меттала). 19.30 — «Къонал» яха студи. XVI-ча областной комсомольски конференцега. 20.00 — «Никъ» яха телевизионни художественни фильм.

3 февраль.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — 1уйранара гимнастика. 8.55 — «Книжка хьа вахаре». 9.40 — «Балета хьакъехьа». 11.05 — «Гаьнарча меридиане в1ашаг1кхетар». Телевизионни дукхха сереш йолча художественни фильма премьера. 2-г1а сери. 14.30 — «Руммие г1олла». Кинопрограмма. 15.15 — «Дж. Байрон. Вахарцара а творчествацара а оаг1онаш». 15.45 — «Объектив». 16.15 — «Шахматни школа». 16.45 — «Москва а москвичаш а». 17.15 — «Массацена т1ехьа ца1, цхьаннена т1ехьа массане». Ленинградера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Котало» яха полевая почта». 18.45 — Цирке. 19.20 — «Наькъаш в1ашаг1кхета моттиг» яхача телевизионни документальни фильма премьера. 19.50 — Когсоалозаш фигурни хахкарах йола Европа чемпионат. Ма1а нах. Ший ло1амаг1а йола программа. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Гаьнарча меридиане в1ашаг1кхетар» яхача телевизионни дукха сереш йолча художественни фильма премьера. 3-г1а сери. 22.40 — Эстрадни концерт. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Цун ц1и болхло я». Телевизионни документальни фильм. 18.15 — «Нохч-Г1алг1айче г1олла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35 — КПСС Центральни Комитета 1977-ча шера декабрьски Пленума соцамаш кхоачашде! «Партком а социалистически яхь а» (нохчий меттала). 19.05 — «Хье санна т1ехье кхее». Документальни фильм. 19.25 — Пятилетке хьалхалаттараш. XVI областной комсомольски конференце делегатах Р. Мажаевайх дола дувцар (г1алг1ай меттала). 19.40 — «Йоккхача залах дагадоаг1араш». Телевизиони фильм.

РАДИО

2 февраль.

6.30 — Вай лоаллахой болча. «Къахьегамца да бригада сий» М. Осмиева корреспонденци (г1алг1ай меттала). 6.45 — Хоамаш. 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 8.40 — «Шоана, кхалнах!» (нохчий меттала). 9.15 — «Села1ад». Радиовыпуск. 9.45 — Т1ехьабусараш боацаш болх бар. «Дебаш дола толамаш». Грознески вагонни депора передача (г1алг1ай меттала). 17.00 — XVI областной комсомольски конференце делегаташта дола концерт. 17.30 — Советски Эскара 60 шу дизарга. «Даьхе бахьан т1емаш дир цар» (г1алг1ай меттала). 17.45 — «Къахьегама дикал а производства луш бола пайда лакхбара наькъаш а». Технически 1илмай кандидата В. Парфенова беседа (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, г1алг1ай меттала).

3 февраль.

6.30 — «Юртара 1уйре». 6.45 — Хоамаш. 7.10 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Музыкальни моаршалаш» (нохчий меттала). 8.50 — «Социалистически яхьа дневник». 9.15 — Заводской марка сийле хилийта. № 2 йолча г1ишлон материалий комбинатера передача (нохчий меттала). 9.30 — «Атеист» радиожурнал. 9.50 — Советски композиторий иллей темах йола фантази. 17.00 — «Вай вахара Керттера Закон». Юридически 1илмай доктора В. Шевцова беседа (нохчий меттала). 17.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазета. 17.40 — Художественни самодеятельноста доакъошхой концерт (г1алг1ай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, г1алг1ай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике г1оллеи Грознеи морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, малхбоалехьара секунде 7—12 метр ч1оаг1а мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике — 1—6, Грозне — 2—4 градус йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, дохк а доаллаш, лоа а делхаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр ч1оаг1а мух а хьекхаш, хилеи фегара температура бийсана —3—8, дийнахьа —4+1 градус йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-г1а этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоккхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культурай отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88

СФ05038. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул Маяковского, 92. Заказ № 738.